Ն. 4291

1899 ՕԳՈՍՏՈՍ 7 ՇՈՒՄԱՆ ԷՐԹԷՍԻ — 1317 ՐԷՋԻԼ ԱԽԸՐ 12 — ՕՆ ՊԷՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՄԷՆԷ

20 ԿՈՊԵՔ

ՀԱՅՐԻՏԷՐԻ ՇԱՐԱԳԻՏԷ

ԲՈԼԻԹԻԳԻՑԷ ՄԻԼԼԻՍԷ ԹԻՒՃԱՌԻՑԷ ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ ՎԷ ԻԼՄԻՑԷ

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

صاحب امتياز: جيوەلكيان

جريدهٔ شرقيه

20 ԿՈՊԵՔ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 այբդ	6 այբդ	3 այբդ
ՍՈՒՄԱԳԼ	140 ղր.	70 ղր.	40 ղր.
ԹԱՇՐԱ	150 »	80 »	45 »

Մէջիտիէյէ 20 ղրուշան

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէկ տարի, Հինգի վէ 3ինգի սահիպէ ղր. 5
Կիւնգիւ սահիպէ 11ի 10ր. հա. » 3

Մէվատտը նաֆիյա տաիր պէնալէր մէհճանէն գապուլ օլունաճագ վէ ուրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ

Խաբէրանէի Սիրամգօլաս Պապը Ալի հասատէսինուզ Նուսէրօ 20 ճիվէլէկեան մարթպատնատ սարը։ Քեաֆիֆէի մէվատտ հագգընատ կազէթանըն սահիպ վէ մէսուլը ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ մուրատճատ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ֆրանսա հիւքիւմէթի՝ պու տէֆա Պէլճիգա հիւքիւմէթինէ չիտտէթլի պիր նօթա կէօնտէրէրէք. Օրլէան թարֆտարլարընէն էնթրիքէրինէ գարշը կէվշէք տավրանըլմասընատան տօլայը իթիրազ իթմիշ տիր։

Ֆէլիքս Ֆորը ճէնազէ ալայը էսնասընատա տիւգ ա՝Օրլէան իլէ մայէթինին՝ Ֆէրուլէթին եարարզը իչին նէթիճէսինէ պէքլէտիկի մէզքիւր նօթատա պէյան օլընմընշտր։

Պու նօթա իւզէրինէ՝ տիւգ ա՝Օրլէանա Պրիւքսէլտէն կէլմէսինէ միւսատէ օլընմընշ, ֆագաթ տուրարմայաճազը տա բէսմէն քէնտիսինէ պիլտիրիլմիշ տիր։ Բրէնս Վիգթոր նարելէոնա տախի չիտտէթլի պիր իխթար վուգու պուլմընշ տըր։

—

Լօնտրատագի Շարգ մահալլէսինին ուսմամ եահուտիլէրի՝ կէչէն բազար կիւնիւ Հուայթ-Զաբէլտէգի իսթիմանկեահտա պէօյիւք պիր միթինկ ագտ իթմիշլէր տիր։ Պու իճթիմա՝ Ֆրէյֆիւս հագգընատա հաղրունընն թէվէճճիւհ պէյան էյլէմէսի իչիւն ագտ օլունմընշ տըր։ Իրատը նուրդ իտէնլէրատէն պաշլճասը՝ եալընընդ Տրէյֆիւս տէյիլ իլլա ուսմամ եահուտիլէրին պու իչատ ալէճագասը օլտուղընը պէյան իթմիշ, վէ Տրէյֆիւսին թախլիսի իչիւն տուվա իթմէլէրինի թավսիյէ էյլէմիշ տիր։

—

Բոմատա Վատիկան մարթպատընատա իթալեան, Ֆրանսզ վէ Սբանեոլ լիսանլարբյլա Թաղ ու նէյր օլընմագա պաղյան Գոսմօ Գոնզէթօ նամընատա օլան պիր բիսալէի մէվգուբէնին պէրինի նիսսէսի պու քէրբէ մէյատանը ինթիրէթ չէգմընշ տըր։ Իթալիատա ինթիխապաթը բօլիթիգէյէտէ Գաթոլիքէրին մուավէնէթինի թալեզ իտէն պաղը իթալեան մուհաֆազաքարարընա ճէվապ օլարագ մէզքիւր բիսալէտէ նէյր օլընան պիր պէնտէ պէյան օլուռնորղընա կէօրէ, Վատիկան իտարէսի՝ պու չէյէ, եանի ինթիխապաթա Գաթոլիքէրին մուավէնէթ իթմէսինէ միւսատէ իթմէյէճէք, վէ լու եա պու սուրէթլէ Բարանըն իսթէգալը թամմը թանըլմատըգճա եէնի իթալիա իլէ պարբշմանընն իսքանը օլմայաճագ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՒՃԷ

Մէլամլըգ ալայը տիւն Համիտիյէ ճամիսինատէ իճրա օլունմընշտր։ Բէսմը մէզքիւրը սէյր իթմէք իւզրէ տաիրէի մախսուսէտէ Ռումանիա սէֆիրի վէ պաշ թէրճէմանը, Գարատաղ սէֆիրի, Սրբպսթան սէֆարէթի մասլահաթկիւզարը վէ պաշ թէրճէմանը, Էրմէնի Գաթոլիք Բաթրիգ վէքիլի Արփիարեան հիւրմ. Աւետիս Արքեպիսկոպոս, Թրպիզոն Էրմէնի Գաթոլիք մէրխասասը Մարմարեան հիւրմ. Գոզոս Եպիսկոպոս, Մուշ Էրմէնի Գաթոլիք մէրխասասը Ճնոյեան հիւրմ. Նորսէս Եպիսկոպոս, Հալէպ Էրմէնի Գաթոլիք մէրխասասը Թիւրքեան հիւրմ. Աւետիս Եպիսկոպոս վէ բէնգագաթլարընատ իքի վարդապետ, Պուլկարիսթան գաբու քէթխիւտասը Մ. Կէչօֆ վէ միւսթէչարը Մ. Սթէֆանու, Անատոլու լրմէնտրիքը գումբանեասը ըէիսի Մ. Զանտէր վէ միւտիրի Մ. Հիւկնէն վէ գաբու քէթխիւտասը վէ ումուրը Թիւճճարիյէ միւտիրի Բիրեագու էֆ., Օսմանլը Պանգասը մէճլիսը իտարէ ազասընատա Մ. Բամպէր վէ Թէրճէմանը Ֆէրիտ պէյ։ Պուլկարիսթանըն նաֆիա նազրը Մ. Թօնչէֆ վէ ֆամիլեասը, Իրան սաքէրի գայմագամլարընատ Ալի Ռիզա պէյ վէ Իրան սէֆարէթի իքինճի թէրճէմանը, Լօնտրա Օսմանլը պաշ շէհպէնտէրի, Իզմիր վիլայէթի Գրէտի Լիսնէ Պանգասը տիրէքթօրը Մ. Ֆուրկուսի վէ պաղը սէֆարէթ մէմուրլարը վէ սէֆարէթլէրտէն Թավսիյէ էլէ կէլէն 117 զիյարէթճի հաղրը պուլընրպ, իգթիզա իտէնլէր՝ իլթիֆաթը Սէնիյէյէ Նաիլ օլմուշլար տըր։

Ըսմամ։—Տիւնքի ճումա կիւնիւ Սէլամլըգ բէսմը ալիսինտէն սօնրա չայան պուլրուլան միւսաատէի Սէնիյէի հաղրէթը Բատիշահի իւզէրինէ Պուլկարիսթան նաֆիա նազրը Թօնչէֆ էֆ. էլէ գարուզէթխիւասը Իվան կէչօֆ էֆ. սուրէթը խուսուսիյէտէ հուզուրը չէվքէմէվֆիւրը հաղրէթը Թաճատիտէ չէրէֆը մէսուլա նաիլ օլմուշ տըր։

—Իրխթրմլար հագգընատա Ինկիլթէրա սէֆարէթխանէսինէն Պապը Ալիյէ վէրիլէն պիր նօթատա զիքր օլունան պաղը նօգթալար հագգընատա պիր իթիլաֆ հուսուլէ կէլմէսի իչիւն, Պապը Ալի Հուգուգ միւշավիրի Նորատունկեան աթուֆ. Դաբրիէլ էֆ. հաղրէթլէրի իլէ Իրխթրմ միւտիրի Մ. Կրանէ, Ինկիլթէրա սէֆարէթի թիճարէթ աթաշէսի Մ. Վիքէյ, վէ Իթալիա սէֆարէթի պաշ թէրճէմանը Մ. Դանճիա արասընատա միւզաքէրաթ իճրա օլունը յօր։ Իրխթրմ գումանեասը քէնտիսինէ վուգու պուլան թէքլիֆաթը գապուլ իթմիշ տիր։ Հալ պու քի հէնուզ իթլիֆաք հասըլ օլմամընշ պաղը նօգթալարտա վար տըր։

—Ամիյէ, Տախիլիյէ վէ Խարիճիյէ նազրլարը բաշալարտան միւրէքքէպ օլան գօմիսիօն էվվէլքի կիւն Զաթը հաղրէթը Սատրազամի նէզտինտէ ագտը իճթիմա իտէրէք, Թիւրքիա վէ Եունան գօնսօլօսլար ահնամէսի գօմիսիօնընը թանզիմ էյլէտիկի բարօրթօյը թէտգիգ իթմիշ տիր։ Պու գօմիսիօնը վազիֆէսի խիթամ պուլարգտան սօնրա, գօնսօլօսլար ահնամէսինին ագտը իչիւն թէքբար միւզաքէրաթա պաշլանմագ տըր։

—Ֆրաթ օվասընտա եագընտա միւհիմմ ամէլիյաթա միւպաշէրէթ օլունճագ տըր։ Սօն տէֆա վուգու պուլան սու ճօշումլարընատան տօլմուշ օլան սու եօլլարը թէմիզլենճէճ տիր։

—Պրուսա վիլայէթինին գարարըյլա Զրաթ Պանգասընատան 34 պին ղր. իգրազ օլունրպ, վիլայէթ տախիլինատ կիւլ ֆիտանը եէթիշտիրմէկէ չալըշըլմագագ տըր։

—Եէմէն վիլայէթինատէի գազա վէ նահիյէլերատ պուլընան վէ բիզամ ալի խիլաֆընատա հարէքաթա ճիւրաաթ իտէն մէմուրլարը թահթը մուհաքէմէյէ ալընմալարընա հէյէթը իսլահիյէճճ կէօրիւլէն լիւզում իւզէրինէ պիլիսթիյզան իրատեի Սենիյէ չէրէֆտուուր իթմիշ տիր։

—Մալիյէ նէզարէթինէն վիլայէթլէրէ վէքիլէն ասքէրի հէվալէնամէյէրին թէսվիյէսի կէրիյէ պըրագըլմասը՝ Մալիյէ նէզարէթինէն վիլայաթ մալիյէ մէմուրլարընա էմր ու իյար գըլընմըշ տըր։

—Տույունը Ումումիյէի Օսմանիյէնին մէսալիհը ճարիյէսինի թէտգիգ իթմէք իւզրէ միւտիրը ումումի գօնթ տ՝Արնունը ըիյասէթի թահթընատա տախի պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլընմընշ տըր։

—Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Գոնսթան՝ եագընտա մէէղունէն Ֆրանսայա կիւտճէճէք տիր։

—Մախլութ վէ պօղուգ էճզաի թըպպիյէ վէ սարիէնին մուայէնէսիզ կէօմրիւքտէն կէչմէսինէ մէյատան վերիլմէմէքլէ մէնգաաթը Խաղինէ հագգրյլա մուհաֆազա իտիլմէք իչիւն Սէլանիք վիլայէթինճէ պանտրօլ ուսուլի մէվգբի իճրայէ գօնուլմըշ տըր։

—Մուխապէրաթը էճնէպիյէ իւճրէթլէրինճէ պազը եօլսըզլըգդ վուգուա կէլտիկի՝ թէլէկրաֆ վէ Բօսֆոր նաղլըը աթուֆ. Հասիպ պէյ էֆ. հաղրէթլէրի թարաֆընատան խապէր ալընմասըյլա, տերհալ մէմուրլիյը մախսուսէ թայինիլէ թէտգիգաթը լազմէք իճրա իթիրիլտիկի, վէ մէզքիւր մուամէլաթ պիր հիւսը ինթիզամ տախիլինէ ալընաղը ճիհէթլէ, պու եիւզդէն ազ միւտտէթ զարֆընատա վարիտաթը հրսս իսիլճէք տէրճէճտէ արթաղը խապէր ալընմընշ տըր։

—1900 սէնէսինտէ Բարիզատ քիւշատ օլընճագ սերկիի ումումիտէ Օսմանը շիպէսինին ալընան ֆօթօկրաֆիյաը խաքիբաի Շահանէյէ արդ օլընմընշ տըր։

—Գարագօլհանէյէր մուամէլաթընը ինթիզամ թահթընա ալընարագ թահթը թէֆթիշտէ պուլընտրրլմասը իչիւն, օրտուի Հիւմայունլար տաիրէլէրինճէ լազմ կէլէն մէմուրլարը ինթիխապ իտիլիպ կէօնտէրիլմէսի, վէ մումաիլէյհիմ մէմուրլարը կէօրտիւքլերի ահվալի թահրիրէն մէրճինէ պիլտիրմէլէրի՝ իգթիզա իտէնլէրէ եազըլմըշ տըր։

—Մէքթէպը Հարպիյէտէն եէթիշիպ էլեէմ գուլլանըլան զապէթանատա՝ շախսի իշլէրինատէն տօլայը իսթիֆա իտէնլէր հագգընատա նէ կէօնա մուամէլէ իտիլէճէյլի սիւալ օլընմադալա, անլէր հագգընատա շիմսիլիք պիր շէյ տէնիլէմէյէճէյի վէրճինճէ գարարլաշտրրրլըգ իյճազ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Բէհն իտիլէն պիր մալ իչիւն գօնուլան վատէ խիթամ պուլմաղտան էվվէլ Թարաֆէյինին իմզալատրգլարը մուգավէլէտէքի չարթլար հէր իքի Թարաֆը բիզաբ օլմատրգճա պօղուլմայաճաղընտան, բէհնին գէյմէթի՝ պօրճընմրգտարընատան ֆազլա պիլէ օլսա, միւտտէթին խիթամընատա էվվէլ պօրճընը հէր նէվի պօրճը իչիւն մէզքիւր բէհնին սաթրլամայաճաղը՝ Ալիյէ նէզարէթինատէն լազմ կէլէնլէրէ եազըլմըշ տըր։

—Իճրա գարարլարը ալէյհինէ իթիրազ վէ իսթինաֆ վէ թէմեզ իտիլէմէյէճէկկի հասկպէյլէ, թալեպ վուգունատէ մէզքիւր գարարլար սուրէթլէրինին իթասը ճաղ օլամայաճաղը՝ իճրա տաիրէլէրինէ իշար գըլընմընշ տըր։

—Իթիլա մուամէլէլէրինատէ էմանքէն սաթրլմասը՝ ժիւժ գօմիսէր թարաֆընատան վէրիլէճէք թագրիրէ տաիր մահքէմէճէ վէրիլէճէք գարար իւզէրինէ իճրա տաիրէսինէ աիտ օլտուղը, վէ սինտիքլէր՝ պօրճընը վէքիլէրի օլուպ վաղիֆէյէրի տէ գանունէնէ թային իտիլմիշ օլտուղը՝ վագը օլան սիւալ իւզէրինէ լազմ կէլէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Զաթը հաղրէթը Բատիշահի՝ Աւսթրիա—Մաճառիսթան իմբէրաթօրընա՝ տօղտուղընը սէնէի տէվրիյէսի միւնասէպէթիյլէ պէյանը թէպրիքի հավի տիւն պիր թէլէկրաֆ չէքմիշլէր տիր։

Ցիւն իմբէրաթօրը միւշարէյէհին տօղտըղը կիւն օլտըղընատա, Պէյօղլու միւթէսարրըֆը աթուֆ. Ենվեր պէյ հաղրէթլէրի հէր տայիմ գաթիլի թաագիպ էյլէմիշ օլտուղընատա, սոն տէֆա մէրգումընը ներքյէ սավուշտըղընը անամընշ տըր։ Հաֆըզ Իսմէր բաշ պու ճինայէթի իրթիքեապ էյլէտիքճէն պիր գաչ կիւն սօնրա, Գումգաբուատան պիր եէյլէն կէմիսինէ պինէրէք Գորֆուլա գաչմընշ, վէ օրատան Մարսիլեայա կիթմիշ տիր։ Հիւքիւմէթը Սենիյէ՝ Հաֆըզ Իսմէր բաշանընն Թարտ իտիլմէսի հագգընատա եճնէպի հիւքիւմէթլէրէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր։

—Պուսէնէ Անատոլը վիլայէթլէրինին հէման ճիւմէսինատէ մահկուլ պէրէքէթլի օլուպ, աշար վարիտաթընճա կէչէն սէնէյէ Ենիսպէրլի Գոնեա վիլայէթինատէ 40,000, Էնգարէ վիլայէթինատէ 60,000 վէ Իզմիր վիլայէթինատէ 80,000 լիրա ֆազլա հուսուլէ կէլմիշ տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

Թիւթիւն Ռէժի իսարէսինին ալաֆը. յուլիս այը զարֆընաաքի սաթըլը՝ 181,000 Օսմանլը լիրասընա պալիզ՝ օլմուշ տըր։

ԱԶԳԱՑԻՆ

Ալարզըմըզ մայիսմաթա կէօրէ, Բաթրիգ Ամեն. Տ. Մաղաքիա Սրբազան հաղրէթլէրի՝ Ս. Երուսաղէմտէն՝ Խապաեան Դեր. Տ. Սահակ Սրբազանը Սիս մէմուրիյէթի հագգընատա ճէվապը թէլէկրաֆի պէքլէմէմէքտէ տիր, զիրա Բաթրիգը միշարէյէհ՝ Ս. Երուսաղէմ Բաթրիգի Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան հաղրէթլէրինէ «—Էվվէլճէ վէրիլէն գարար մուեիպինճէ խապաեան Տ. Սահակ Սրբազան՝ Կիլիկիա Կաթողիկոսը ինթիխապրնա մուրախաս նասպ օլընմընշ, վէ Զաթը Բիւթպէթբենահիլէրինին ռիզասը թահպիլ իտիլմիշ օլմաղա, լազըմ կէլէն թագրիր հիւքիւմէթը Սենիյէյէ արզ օլընմընշ տըր—> մէալինատ պիր թէլէկրաֆ չէքմիշ օլմաղա, Տ. Սահակ Սրբազանը Ամանայա հարէքէթ իթմէսի իչիւն Երուսաղէմտէ Ցէրսասատէթին իքինճի թէլէկրաֆընա պէքլէնմէքտէ տիր։

—

Կիւրինատէն Տ. Յեսու քահանայ՝ Բաթրիգխանէյէ պիր թահրիրաթ իրսալ իտէրէք, քիլիսէ տէրունինատէ թէվզիի միւքեաֆաթ ըէսմի իճրա օլունան էվրագը Բէյրութ կիւրիշկ, պիր թօրճը զապիթինին՝ օ տէրէճէ վուգուքը թամմ իլէ զէյսանէ էֆֆէնտի թէտգիգինէ կիրիշկ, պիր թօրճը զապիթինին՝ օ տէրէճէ վուգուքը թամմ իլէ զէյսանէ էֆֆէնտի իսպաթա չալընմընշ տըր։ Պիր մալիսմաթ իսպար ութէպլիզ իթմիշ օլան պիր ճասուս՝ պու մալիսմաթը գօրեա իթմիշ օլմալը տըր, զիրա՝ տէվլէթին հիշ պիր էվրագը նաֆէտտտ օլմամըշ օլմաղա, ղէրրօնընը մուհարբրրի՝ էվրագը սուրիյէ կէօնտէրմէմիշ տիր։ պունատան մաատտա վէրտիկի նէրնը սանտրը իյդահ իթմիշ տիր։ Մէսէլա էկէր ժէնէրալ Բընուարընը Մատակասգար հագգընատաքի նէրնը տէյու եազմըշ օլսա, մէվսուգիյէթի թագտիրինատ սէվգ օլընան էվրագ՝ զիյմէթի պիր չէյ օլուբ խտ։ Բէպլիք պէրրէ օրթայա չընգտրընը սրբատտա, նէզարէթատ գարարընը իւզէրինատ նէրնը եօգ խտ։

Գայմագամ Բիգար պատէհու տիկէր էվրագը վէ գախտուսուս էնտախթ բիսալէսինի (մանիւէլ տը Թիր) թէտգիգ իթմիշ տիր։ Պու նէվի պիր բիսալէտէ չայանը իթինա օլան չէյ՝ ահքամը ճէտիտէ տիր։ Իմամ խարիճէն ատամ իչիւն ահքամը մէզքիւրէ՝ ահքամը աթիգանընը քիւլիյէթի իչինատ զարգ օլուգ, ահքամը յաթիգա խէ՝ պիլճիմէ նիզամամէլէրտէ հէր պիր տիր։ Մատամ քի պէրրէնընն մուհարբրրի՝ չօգ նէրնը եազըյօր, քէնտի մախպիրի իչիւն միւթէնա օլան ահքամը ճէտիտէ հազգընատա տա ալէհէմէհալ նէրնը եազմասը լազմ կէլիր խտ։ Մէճպուրի էսքի ուսուլը Թահրիրի (ռոպէն մանիէլ) պէլէն Տրէյֆիւս կիպի պիր թօրճը զապիթ՝ պու իչի գօյայա եարապիլիր խտ։ Գիլաքիս պէրրէնընն մուհարբրրի՝ լազմ օլանը մէզքիւր մանիէլտէն քէնտիսի իսթիխրաճ իթմէսինի վէ մանիէլի թէքմիլ գօրեա իթմէսինի մախպիրինէ թէքմիլի իթմիշ տիր։ Պու խուսուս՝ քէնտիսինին՝ օ իչին էրի օլմասընընը թանընմագ տիմէք տիր։

Գայգագամ Բիգար՝ պատէհու 1894 սէնէսի տիվանը հարպընա թէպլիղ օլունան կիպլի պօսէնին թէտգիգինէ կիրիշմիշ, վէ էվրագը սարիյէի թահթը թէտգիգէ ալապիլմէք իչիւն պօսէնի սէֆիրբէմէսինի տիվանը հարպ ըէիսինատէն թալեպ էյլէմիշ իսէ տէ, ըէիսինատէն թալեպ էյլէմիշ իսէ տէ, ըէիս միրալայ Ժիւսաթ՝ պու թէպլիղէ մուվաֆֆագաթ իթմէմիշ տիր։

Պունընն իւզէրինէ գայմագամ Բիգար՝ տիվանը հարպա թէպլիղ օլունան 4 գըթա կիպլի էվրագը խաթբրլայաբագ թէտգիգ իտէճէկինի պէյան իթմիշ տիր։ Պու էվրագլա պէրապէր պիր չէրհ մէվճուտա օլուպ, չէրհը մէզքիւր՝ միրալայ Սանտէրին քէնտիսինէ վագը օլան իֆատէսինէ կէօրէ, Տիւ Բաթի տը Գլամ Թարաֆընատան գալէմէ ալընմընշ տըր։ Պիրինճի էվրագ՝ ընբրմընշ վէ եէնիտէն տիւէլիթլիմիշ վէ էճնէպի լիսանընատա եազընշտր «ենէ՞ եարմալը, նէ՞ իպազալ իտէպիլիր, զալիթլիգ պէրաթընը կէօսթէրսին» մէալինատ պիր միւվէտտատ խտ։ Պիր ադքէր զապիթէյէ միւնասէպաթատա պուլընմագատա մուհասէնաթ եօգ տըր։ Պու էվրագ՝ նա՞սրլ էրքանը հարպ զապիթի Տրէյֆիւսէ ադքի օլունապիլիր խտ։

Իքինճի էվրագը հիշ էհէմմիյէթի եօգ տըր։ Իւշիւնճի էվրագ «օ չարգընը D, քի սիպի իչիւն պանա 12 բլան թէպլիմ իթտ» տէնիլէն էվրագ տըր։ Գայմագամ Բիգար՝ պու բլանլարընը՝ Տրէյֆիւսին գալէմ օտասընա տա օլմատրգլարընը վէ անլէրին պէօյիւք պիր եէր թուտաղընը խատտա իթմիշ, վէ տէկէր պիր գալէմէ մէնտուպ պիր զապիթին օրայա կէլիպ տ պիր տօլայ աչմասը վէ օ ճէսիմ էվրագլարը գալարրմասը վէ պու սուրէթլէ քէնտիյի թէհլիքէյէ գօյարագ, էյինատ իրի պիր բաքէթլէ տիրարը չէգմասը վէ պէօյէ պիր չէյի՝ ճիւզի էհէմմիյէթի օլան պիր էվրագ իչիւն եարմասը խաթր ու խայալա կէլմէզ օլտըղընը սէօյլէմիշ տիր։ Պունատան մաատտա էկէր Տրէյֆիւս ճառուսլըգ եարմըշ օլսա խտ, էճնէպի պիր հիւքիւմէթ իչիւն էօյլէ զիգզյմէթ պիր քիմսէ օլուբ խտ քի, հագգընատա պու հիւքիւմէթ՝ օ եօլտա ֆէնա մուամէլէ իթմէզ վէ խամինին իլգ հարֆրնը տէյիմէզ զահմէթինի տէրէօհատ իթմէզ խտ։

Տէօրաիւնճի էվրագ՝ էճնէպի պիր աթաչէ միլիթէր թարաֆընատան Զուլֆցցերիատա Պալ չէհրինէ վուգու պուլան պիր սէյահաթա միքեալլիգ օլուպ, սէյահաթը մէզքիւրէ խսէ իքինճի գալէմ օտասընճա մալիմ խիչ։ Գայմագամ Բիգար՝ էվրագը մէզքիւրէնին հիշ պիրի Տրէյֆիւսէ ույամագ օլտուղընը սէօյլէմիշ տիր։ Բիգար՝ ժէնէրալ Բելիկօ Թարաֆընատան Խաթերհազի հագգընատա իճրա օլունան Թահգիգաթը հիքեայէ իթմիշ, վէ անըն միհրիմիյէթինի միպէյյին օլան տէլիլէրէ սալա չիպհէ իթմէք խսթէմէմիշ տիր։

Գայմագամ Բիգար՝ ժէնէրալ կօնսըն՝ 1894 սէնէսի մուհաքէմէսինի չիրիսատճէք կիպլի կէօրիւնէն պիր էվրագ վէ եա մալիսմաթը քէնտիսինէ հէր թէպլիղ իթտիքճէ կիպլէտիկի վագասարընը վէ կէօսթէրտիկի խուսուսէթին իւզէրինէ մուճֆասսալ պիր սուրէթատ խատրէի քէլամ իթմիշ, պատէհու Բըթի Պէօ քեաղրտընը թէտգիգ իտէրէք, պունատան՝ էսթէրհազի խամինին գալարրրլըգ թագտիրինէ չալըշըլարընը, վէ լաքին էվրագը մէզքիւրէնին մէկսուգիյէթի հիշ չիպհէ գալարրմագ օլտուղընը պէյան իթմիշ տիր։ Մումաիլէյհ գայմագամընը իֆատէսինէ կէօրէ, իշ էյիճէ վէ բէքքարլագ պիր սուրէթատ մէյատանա չգգմագ իչիւն, միրալայ Բաթի տիւ Գամընն կէլիպ իֆատէ վէրմէսի լազիւտ տիր, զիրա պու զապիթ՝ հէր չէյ իչինատ պուլընմընշ վէ պաշլրճա բէՆը • օյնամընշ տըր։

Գայմագամ Բիգար՝ տավանընն պիլճիմէք մատտի վէ մանէվի տէլիլէրինի թէտգիգ իթտիքատէն սօնրա, նէքիյճէի իտատասը՝ Տրէյֆիւսին սուչսըզլըընատան վէ էսթէրհազինին միճրիմիյէթինատէն իսարէթ պուլընմընշ տըր։

Գայմագամ Բիգարը իֆատաթընը բէտա ու ճէրհ իթմէք իչիւն եարընն (պու կիւն) ժէնէրալ Մեբսիյէ իլէ ժէնէրալ Բօժէնին իֆատէլէրի տէյնէնէճէք տիր։

Մահքէմէտէն չըգըլարգտա հիշ պիր հատտատ վուգու պուլմընշ տըր։

ԳԱՐԵԳԻՆ ԷՖ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ
ՏԱՎԱՍ ՎԷՔԻԼԻ

Էսկի Զապթիյէ ճատտէսինատ քեսին Գօճման օղլու խանընատա 1 նիմէրօր օտայա նագլ էյլէմիշ տիր։ 22—6

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ, ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ ԵՎ ՄՈՒՀԱՐԵՊԷ ԱԼԵԱՄԼԷԼԻՐԻ

Լօնտրատան կէլէն պիր թէլէկրաֆոտ տէնիլէյօր քի,

Էկէր կէլէն խապէրլէր սահիհ իսկ, Թրանսվաալ մէռէլէսի հէր վագրթատան զիյատէ վէխմէթ քէսպ իթմիշտիր։ Բէնճէնպիհ կէճէսի կէլէն թէլէկրաֆնամէլէրէ, Պօէրլէր՝ տուայր կիրիֆթար օլորգ-լարը միւշքիւլաթատան գուրթուլմագ իչին, եէկեանէ չարէ ատտ իթ-տիքլէրի միւնատրիճ իտի։

Ախիրէն ալընան թէլէկրաֆնամէ-լէրատէն պիրինէ պագրլըր իսկ, Պօէրլէր՝ էվվէլքի աքիտէլէրինի պո-զուլ թէհոտատթա պաշլամըշլար տըր։ Պօէրլէրին միւրէվվէճը էֆ-քէտրը օլան Մոնոպոլ Նէոտ կագէ-թատընդն Լօնտրատատքի շիւպէսի՝ Թրանսվաալտան ալտրդը պիր թէ-լէկրաֆնամէյի նէչը իթմիշ տիր։ Մէզքիւր թէլէկրաֆնամէյինն սուրէ-թի շունատան իպարէթ տիր։

Պօէրլէրին շիմտի թէմամէն ադը քէստի՝ քի, Ինկիլիթէրանդն սարֆ իթտիկի մէսատ՝ Ուիթլանտրլրարը (Թրանսվաալտատքի Ինկիլիզլէր) միւ-թալէսթը տայիմէսինդ քէսքի օլ-մատրդը Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի անլամըշ օլտրդընատան, Պօէրլէրին մէմլէքէթինի զապթ իթմէք ազ-մինէ տիւշմիշ տիր։ Թէպտիրը թատապիլէթ նէրգանամէսինդն նէ սուրէթլէ իսթիմալ օլտրդընը թահ-գիգ վէ թէագիդ իչին միւթա-հրա պիր գօմիսիօն թայինի թէք-լիֆի էվվէլճէ տատի պէյան օլընտրդը վէճհլէ ըէատ օլընատագ տըր։ Զիրա՝ Թրանսվաալ հիւքիւ-մէթի վէ Թրանսվաալ Բարլամէն-թօսը ազատը՝ պէօյլէ պիր թէքլի-ֆին իտարէի ումտրը տախիլիյէտ Թրանսվաալընը հուգուգընա թէար-րուզ օլտրդընը տատ վէ իթիպար իտիյօրլար։ Թէճամէն գանատթ հասրլ օլար քի, Ինկիլիթէր՝ Թրանս-վաալը պիւսպիթինէ էլինէ կէչիրմէ-թիքճէ բահաթ իթմէյէճէք տիր։ Պօէրլէր Թրանսվաալտա սերմայէ-տարան սընընֆընը թէչքիլատէն պիր գաչ Ինկիլիզին թահթը իտարէսինէ կիրմէքտէն իսկ, մուհարեպէյի կի-րիշմէկի թէրճիհ իտէրլէր։ Թրանս-վաալ քէնտի վիւատրընա նազա-ըէն տիւնեանընդն էն զէնկին պիր գրթատը օլտրդընատան, Ինկիլիզլէր՝ գունընդա Ինկիլիթէրա թատը գրա-լիսինէ բարլագ պիր պըրլանթա զամմ ու իլավէ իթմէք ազմինէ տիրլէր։ Էկէր Ինկիլիզլէր մատէն-լէրի զապթ իտպիլիրլէր իսկ, պիրթիւն մէմլէքէթի մատէնճիլիք սանատթը սայէսինդ քէնտիլէրինէ մալ իթմէք զայրէթինէ տիւ-չէճէքլեր տիր։ Մուհարեպէ զու-հուրինդ շիւպհէ իտիշմէսին քի՝ Պօէրլէր պիլճիմլէ մատէնլէրի խա-րապ իտէճէքլէրտիր։ Միլեօնլարճա լիրա գրյմէթինդ օլան մատէն-լէրին խարապ իտիլմէսի Էվրօբատա մուգիմ մատէն հիսսէտարանը ու-մումիյէսի իչին թամիր գապուլ իթմէզ պիր խարապիէթի մուճիպ օլընճագ տրը։

Ինկիլթէրա հիւքիւմէթինէ մու-հարեպէ իչին միւսատաէ վէրմէզ-ատն էվվէլ, նէ գատար միլեօն ֆէ-տա խէճէքլէրինի Ինկիլիզլէր էյի տիւչինսիւնլէր։ Մուհարեպէ տէ-մէք՝ Եօհանէսպուրկդն հէմ չէհ-բինի հէմ տէ մատէնլէրինի մութ-լագա խարապ իթմէք տէմէք տիր։ Պօէրլէր չօգատան պէրի իչին նէ բէնկ քէսպ իտէճէկինի թախմին իթմիշ օլտրգլարընատան, հէր տիւ-բլիւ իհթիմալաթա գարշը թէտա-ռիքլի տավանմըշլարտը։ Բիլ-Բէրին պէյանընա կէօրէ, ախիրէն Բէյթ-Բուկ նամընատաքի վարօր Լօրէնցօ Մարքէզ լիմանընա, Թրանսվաալ հիւքիւմէթի նամընա նարօրիտէն կէճիւրուկի քիւլկէթլի միւհիմ-մաթը հարպկէյլի չզգարմրշ տը։ Պօէրլէրտէ բէք չօգ ուն վէ սահր էրզարքլէ միւպայէա վէ իտխալէյլէ-մէյէ մէչղուլ իմիշլէր։

Տէյլէ թէլէէրաֆքրն Եօհանէսպուրկ մուխպիրի՝Բատատ մէճլիսինին՝ խաֆի պիր իճթիմա ագտ իլէ միւզաքէ-բաթատա պուլընտրդընը, վէ պու միւզաքէբաթատա Մ. Զէմպրլէյնին թէպտիրը թատապիլէթ գանունը հագգընատա իսթէտիկի ճէվապտն միւզաքէրէ օլընտրդընը խապէր վէր-բիյօր։

Պոմպայատան Բիւթէրին չէքտիկի պիր թէլէկրաֆնամէ՝ Հինտիսթան ասքէրինտէն 12,000 քիշինին ճէ-նուպի Աֆրիգայա կէօնտէրիլմէսի իչին լազըմ կէլէն թէտարիքատը հարպկէյնին ուսուլիյլէ իճրա օլընտրդընը խապէր վէրբիյօր։ Հինտիս-թան սուլարընատա պիր չօգ նագ-լիյաթ սէֆինէսի մէվճուտ իմիշ։ Մուհարեպէ զուհուր իտէճէք օլուր իսկ՝ սէվգրյաթը ասքէրիյէ՝ Գալ-քիւթա, Ֆիւրաշի, Պոմպայ լիմանլարընատան պիրանտէ իճրա իտիլ-ճէք իմիշ։

Տէյլէ թէլէէրաֆքրն Նիւ-Եօրգտան ալտրդը խապէրլէրէ կէօրէ, թիւճ-ճարլար կէրէք Սիւէյշտէն վէ կէ-րէք տօղրրատան տօղրրյա Ամէրի-գադան Ովկիանոսատան Աֆրիգաի ճէնուպիյէ նագլ իտիլէն էմթատի թիւճճարիյէյի մուհարեպէ զէմա-նընատա մէվճուտ պիլճիմլէ թէհ-լիքէյէ գարշը իտիլէն սիկուրթա ուսուլինտէ սիկուրթայա վագ իթ-մէքտէ իմիշլէր։

ԼԱՊՕՌԻՆԻՆ ՍՕՆ ՍԷՐԿԻՒՋԷՆԹԻ

Տրէյֆիւսին ավօգաթը Մ. Լա-պօռինին ախիրէն օղրատրդը Թէ-արրուզ իւզէրինէ եարալանարագ սէտեա իւզերինէ նագլ էանասընա տատ մումտիրլէյին եանընատա պու-լընան պիր մուխպիր՝ աթիտէքի ղարիպ թաֆսիլաթը վերբիյօր։

Լապօռի՝ էլլէրինի եատարգ կի-պի պայընը ալթընա գօյմուշ վէ պաճագլարընը չարբասթլամըշ օլ-տուղը հալտէ, պօյունճա սօգաղընն օրթասընատա եաթըյօր, վէ խաֆիֆ պիր սէսլէ «ա՜հ, ամբ յօր, ամբ-յօր, մուզտարբգրմ» տէյօր իտի։ Քէնտիսինի արմագ իչին սէատա իլէ կէլէն ասքէրլէրէ տէտի քի, «Տօսթլարըմ, պիզ Ֆրանսանընդն չան ու հայսէյէթի իչին չալընըզ, խասիմէրիմիզ պիզէ զալէպէ չա-լարսա, եաղը՛գ մէմլէքէթիմիզէ»։

Լապօռինին էվինէ եէթիչիլիքտ-տէ, քէմալը իհթիյաթլա եաթա-զա եաթըրլըը։ Լապօռի՝ «Ինսան հագգը պիր իշ իչին չալընըրսա, էսլտիրիլմէմէլի տիր» տէյօր իտի։

Պիր միւատէթ սօնրա վուգուլ հալի չու եօլատա հիքայէ իթտի.

«Պէն գարրմա պէրատէր էվատն չըգմըշ իտիմ. գարրմ տուխուլիյէ պիլէթինի ունութտըղը իչին կէրի տէօնտիս. պէն տէ մուհաքէմէյէ կէճ գալմամագ իչին եօլումա տէ-վամ իթտիմ. պիր միւատէթ սօնրա Բիգար իլէ Կասթը կէօրտիմ. քէնտիլէրինէ եէթիչմէք իչին հրդ-լը հրդը եիւրիւմէկէ պաշլատմ. պիր արալըգ պէրատէր եիւրիւ-տիք. սօգաղընն գրվրընթը մահա-լինէ կէլտիկիմիզտէ, պիր սիլահ սէսի իչիտիլտի. օ անտէ արգամ-տա չիտտէթլի պիր աղրը տույ-տում վէ եէրէ տիւշտիմ. տիւշէր իքէն պաճագլարրմ տօլաշմըշ իտի. օ գատար գուվվէթտիզ իտիմ քի, պաճագլարրմը ուզաթամայօր ի-տիմ. կասթ իլէ Բիգար՝ ճարիհին արգասընատան գօշտուլար. էթրա-ֆըմա պիր չօգ դալապալըգ թօր-լանտը իսկ տէ, քիմսէ պանա մու-ավէնէթ իթմէտի. հէյլէ գարրմ կէլտի վէ եօլմէմիշ օլտրդընը կէօ-բիւճճէ, իմտատա չաղըրմագ իչին մէքթէպէ տօղրու գօշտու. գարրմ ուզագլաշտրդը զէման պիր տէլի-գանը քէնտիսինէ տօգթօր սիւսիւ վերբէրէք եանընա եագլաշտը վէ ճէպիմտէն չանթամը չալտը. հէ-բիֆին խըրտրզ օլտուղընը անլատը-ղըմ հալտէ քէնտիսինէ միւմանա-թթ իտէմէտիմ.»

Մուխպիր՝ Լապօրիյէ թէհոտատ-միզ մէքթուպլարը կէօնտէրիլմէ կէօնտէրիլմէտիկինի սօրտըգտա, շու ճէվապտը վերմիշ տիր.

«18 այատան պէրու հէր կիւն թէհ-տիտ մէքթուպլարը ալտյօր իտիմ. տիւն տախի Պէլ-Իլ-ան-Մէրատէն 3 մէքթուպ կէլտի. պունլար թապիի իմզասըզ իտի. պիրիսինտէ էվվմին եագըլճաղը պէյան օլունը յօր իտի.»

Մ. Լապօրի՝ մուխպիր իլէ պէ-րապէր քէնտիսինի էվվ գատար կէօթիւրէն Մ. Պէրնար Լազար իլէ Մ. Վիվիր Պիյանիյէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

«Տօսթում, իհթիմալ քի պէն էօ-լիրիմ, ֆագաթ Տրէյֆիւս գուրթուլուր.»

(Մ. Ֆարանը թահվիլաթ վէ ագ-սիօն ճէվապէրի սօն սահիֆէսիզդէ տէքճ օլունմըշ տը։)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ ՎԷ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԷ

Ալէմանիա իմբէրաթօրը Իքինճի կիյէօմ՝ էվվէլքի կիւն Դասէլտէն Մէց չէհրինէ հարքէթթ իթմիշտիր։

Բրուսիանընդն Տիէթ մէճլիսի՝ Տօրթ-մունտ-Էլպա գանալը լայիհասընը 209 ըէյէ գարշը 212 ըէյ իլէ ըէատ իթմիշ տիր։

Բրուսիա Մէճլիսը մէպուսանը տա՝ մէզքիւր գանալ լայիհասընը 126 ըէյէ գարշը 228 ըէյ իլէ ըէատ իթմիշ տիր։

Միւշավիրը տէվլէթ Մ. Զիվա Զիվանօվիչ՝ Սըրպ թիճարէթ նէ-զարէթինէ նասպ օլընմըշ տըր։

Ֆրանսանընդն Անթիսէմիթ մէպու-սանընատան Մ. Լազի՝ Մ. Կէրէնին նէ սուրէթլէ թէվգիֆ օլընճաղը-նա տաիր հէյէթը վիւքէլա իլէ պիր իթիլաֆ հասըլ իթմէք իւզրէ սայ-ու իդատամաթընտա տէվամ իթմիշ տիր։ Բէիսը վիւքէլա Մ. Վատէք-Բուսօ՝ հիւքիւմէթին՝ գան տէօքիւլ-մէմէսինէ բէք զիյատէ արզու իթ-տիկինի պէյան իթմիշ տիր։

Բարիզին Շապրօլ օսգաղընտաքի ահվալատ հիշ պիր թէպէտտիլ եօք տրը։ Էվվէլքի սապահ Մ. Լազի՝ Անթիսէմիթլէր հէյէթը իթթի-հատիյէսի տարէսինէ կիտէրէք։ Մ. Կէրէնն նէզտինտէ եէնիսէն պիր թէ-չէպպիւսատ պուլընմըշ, վէ լաքին երինէ մուվաֆֆագ օլամամըշ տը։ Պիր ազ սօնդրա մումտիլէյ՝ թէք-բար պէօյլէ պիր թէչէպպիւսատ պուլընմըշ տը։

Մ. Տէրուլէա՝ իսթինթազ մէմու-ըը Մ. Գապրը յա ճէվապ վերմէ-յօր։

Ֆրանսանընդն Վիլֆրանշ չէհրինէ բօլիս հէյէթի՝ գրալ թարաֆտարա-նընդ անթիսէմիթլէր ֆէսատընտա զիմէտխալ օլան բահիպ Վիալը թահթը թէվգիֆէ ալմըշ տը։

Սըրպլը միրալայ Նիգօլիչին զէվ-ճէսի՝ գօճասընընդն սոն Պէլկրատ հատիսէսինէ տօլայը պաղը իգ-բար վէ իթիրաֆտա պուլընտրդը-նա տաիր օլան հավատիսին քիւլ-լիյէն եալան օլտուղընը՝ ձինէվրա-տա մուգիմ Սըրպ մուհաճիրլէրի-նին նէչը իթտիքլէրի Ֆէօյլ Վօյանը (էվրագը բէրիչան) ըիսալէսինտէ պէյան իթմիշ տիր։ Մ. Նիգօլիչ՝ մահտուտ Գնէզէվիչ իլէ հիշ պիր միւ-նասէպէթատ պուլընմատըղընը վէ պաշ գօմանատան ալէյհինտէքի մա-ւիւմ հատիսէտի հիշ պիր մէտխալի օլմատըղընը տահա զիյատէ պիր մէթանէթլէ իտտատա վէ թէէյտա իթմէքտէ տիր։

Մահաճիսթանատա 1849 սէնէսինտէ Մահաճալը ասիլէր ալէյհինտէ Բէյթայը միւտաֆէա իտէն Աւսթ-ըիայը ժէնէրալ Հէնէֆինին զէքրը ճէմիլի իչին մէքթէքը ասքէրի ավլօսընատա եէնի ըէյզ օլունան հէյքէլին ըէտմը քիւշատը՝ կէչէն բաղար կիւնիւ թէմամը յա ասքէրի պիր սուրէթատ իճրա օլունմըշտը։ Ո սըրատա Մահաճիսթանընդն իս-թիգլալ ֆիգասը թարաֆընատան տա գարշըլըգ պիր նիւմայիշ իճրա օ-լունարագ, քիւլիյէթ իւզրէ պու-լընան պու նիւմայիշճիլէր՝ 1849 սէ-նէսինտէ թէլէֆ օլան հանվէ (Մա-ճառ) ասաքերինին չէրէֆի իչին մութանթան պիր սուրէթատ իճրա օ-լունան այնը բուհանիատ հազրը պուլընաբգատան սօնրա, մէշհուր սէրքէրատ Գօսուրթը թիւրքիսինի չաղըրարագ վէ անընդ ըէսմինի հա-միլ պիր պայրագ թաշըյարագ, մէզքիւր հանվէ ասաքերինին հէյ-քէլինէ տօղրու կիթմիշլեր վէ իւ-զէրինէ միքեատատտա կրանթալար վագ իթմիշլեր տիր։ Օրատա Մ. Լօթվէօս՝ պիր նութգ իյրատ իտէ-ըէք, եղճիւմէ տէմիշ տիր քի, «1849 սէնէսինտէ թէլէֆ օլան ի-յիտէրիմիզէ արզը մինինթատարի իթտիկիմիզ վէ պայրագլարըմրզը ժէնէրալ Հէնէֆինին էօնիւնտէ եէրէ էյտիկիմիզ էանատէ, Մահաճիս-թանընդն ունութմագ իսթէտիկի պիր վագտայը էօրթէն էօրթիյիւ եէ-նիտէն չիտտէթլէ եըրթըյօրլար։ Միլէթէ տօղրուտան տօղրույա պու-պիր հագարէթ տիր։»

Պու սէօզլէր իւզէրինէ էհալի հէ-յէճանա կէլմիշ վէ քիմիսի եաչա-ըն պաղըրըպ, քիմիսի տէ Մա-ճառ ըէիսը վիւքէլասընա ֆէնա սէօյլէմիշ տիր։ Մէքթէպը ասքէ-րիտէքի զիյնէթտէն ավտէթ իթ-մէքտէ օլան ասաքիր՝ նիւմայիշճի-լերին էօնիւնտէն կէչտիքլերինտէ, նիւմայիշճիլեր՝ ասքէրէ տիշ կը-ճրրատաթմըշ օլտուգլարընատան, հան-վէ Լէտլերին գօմանանը՝ ալայը տուր-տուրթմըշ վէ սիւնկիլերի թիւ-ֆէնքլերէ կէչիրթմիշ տիր։ Ո սը-րատա աթլը բօլիս եէթիչիպ, աս-քէր իլէ եհալի արասընա կէչմիշ վէ եհալիյի տաղրթմըշ տը։ Պունատան պաշգա հիշ պիր հատիսէ վուգու պուլմամըշ տը։

Ամերիգադան Սէն Տօմինկ ճիւմ-հուրիյէթինտէքի իսեան՝ շըմալ հաս-տատը իւլքէսինտէ Հաթթի իլէ Սէն-Տօմինկ արասընատա թէկէսսիս վէ թէճամիմ իտիյօր։ Պին իքի եիւզ ասի՝ ասաքերը նիզամիյէ միթրայ-եօզ գուրշունլարընդն աթէչի ալ-թընտա օլտուգլարը հալտէ Բիօ-եագ կէչտինի զօրլամըշլար վէ հիշ պիր թէլէֆաթ վերմէմիշլեր տիր։ Ասաքիրը նիզամիյէտէն իսէ 18 նէ-ֆեր թէլէֆ օլմուշ տը։

Մանթէ-Քրիսթի մէվգրի մուհա-սերէ օլունմըշ վէ Սանթիակօ շէհ-բի իւզէրինէ հիւճում իտիմիշ տիր։

Սէն-Տօմինկ ճիւմհուրիյէթի ա-լէյհինտէքի իսեան ըէիսի ժիմէնէ-զին տավասընը իլթիզամ իթմէք ի-

ԺԷՀՇԷԹԼԻ ՊԻՐ ԲԱԹԼԱՃԸՆ

Պրիւքսէլտէ Լայօս սօգաղընտա 73 նումէրօլը էվտէ տէհշէթլի պիր բաթլայրը վուգու պուլմուշ տը։ շեօյլէքի, կէչէն բաղար կիւնիւ սա-հիպի եաղլըգտա պուլընան պու էվտէ պէգճիլիք իտէն Վան Պէվէր նամ քիմսէ՝ գարբսը վէ գըզգա-տայը պէրապէրինտէ օլտուղը հալ-տէ իքինճի գաթա չըգարագ, սա-լօնա կիրէրլեր։ պէքճի զայէթ չիտ-տէթլի պիր կագ գօգուլը ալտը-ղընատան, հէման բէնչէրէլերի աչ-բագ օտայը հավալանտըրմագա, կագընն կէլտիկինի զանն իթտիկի տիկէր օտայա կիրէրէք, մուալուգ-լարը քէմալը տրդգաթլա գարա-տրգտան սօնրա, օտտատա կագ օ-ըուպ օլմատըղը թէճրիպկ մագ-

---

)(70)(

ՄԱՐԿԸՐԻԹԻՆ ԳԸԶԸ

ՄԻԻԹԷՃԻՄԻ

ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ

43.

Մարկրիթ տախի սիւքիւթէ մէճալուր օլտու։

Զօգ սիւրմէտի Բասգալ էլլէրինի աշադը ալտը, տէտի քի.—Լաքին տիւչինտիմ քի, հէր չէյին չարէսի պուլընապիլիր։

—Սիզճէ պիր չարէ կէօրիւյօ՞մրսընըզ։

—Պիր չարէ վար ամմա, պունըն իճադընա մահգա սիզ պագապիլիրսինիզ։

—Սէօյլէյինիզ։

—Սիզ գալպի բաք պիր գատընճրզազսընըզ, Բօլու էվլատընըզ կիպի սէ-վերսինիզ, պու խուսուստա սիզ պիզէ պիր եարդմ իտէ՞մէզմիսինիզ։

Պու սրրատա տա Մարկրիթ գաչլարընը չաթըպ.—Սիզէ եարդ՞մ մը իտէ-յիմ, նէ՞ սուրէթլէ։

—Զէվճինիզին վէֆաթըյլա, Մ. տը Թէրրիսին սէրվէթինտէն չօգ զիյատէ պիր միրասա նաիլ օլտուղընը։

—Շիւգէսիզ։

—Զէվճինիզին վէֆաթը հալինտէ պիր տահա էվլէնմէյէճէյինիզի բէք չօգ տէֆալատ սէօյլէմիշ իտինիզ։

—Ինչ է օ ֆիքրտէ սապիթիմ։

—Զօճուզընընզ եօգ...

Պու սէօզ Մարկրիթին թա ճիյէրկեահրնա թէէսիր իթտի։ Հէման հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագա պալայամագ իքէն, սըրրընը աշըզա չըգարմամագ նիյէ-թիյլէ քէնտի քէնտինի զապթ իտիւլ,

—Նիզամը տաիրէսինտէ պիր հիպա թարիգիյլէ սէրվէթինիզին պիր գըսմը-նը թախսիս կիզի պիր սէմահէթ կէօսթէրէճէք օլուր իսէնիզ, պէլքի պու նի-քեահ իճրա օլապիլիր։—տէյիպ կէօզլէրինի Մարկրիթէ տիքէրէք վէ պալտրը-քէնտի ֆիքրինէ էրթիրաք իտէճէյինէ գանատթ հասրլ իտէրէք ճէվապա պէք-լէտտի։

Մարկրիթ գըզընը տիւշունմէքտէ իտի. խայը միւտտէթ սիւքիւթ իթտի-տէն սօնրա, Մատամ Պէրթէն։—Վէրէճէյիմ ճէվապտան թէճճիւպ իտէճէքսին. եէկէնիմ հագգընատաքի թէվճճիւհիւմ նէ մէրթէպէտէ օլտուղընը պիլիրսին։ Բօ-լու ճան ու տիլտէն սէվերիմ, սէվտիյիմի քէնտիսի տէ պիլիր. լաքին թալէպ իթ-տիյին չէյ գապիլը իճրա տէյիլ տիր։

Բասգալը պէնդի աթտը։

—Գապիլը իճրա տէյի՞լ մի տիր։

—Տէյիլ տիր։

—Բօլ թէվէճճիւհիհիդտէն սագրթ օլաճագ պիր հարէքէթտէ՞ մի պուլունմըշ տրը։

—Ամա...Բօլ հէր վէճհ իլէ սէվիլմէյէ չայէսթէ պիր էվլատ տրը. պունըն իլէ պէրապէր սիզին արզունընզը իճրա իտէմէմ։

—Հէմ Բօլու սէվտիյինիզի իթիրաֆ իտիյօրսընըզ, հէմ տէ խսթիգպալիին թէէմին իթմէք իսթէմէյօրսընըզ։

—Իսթէսէմ պիլէ եարամամ, սէլահէյթիմ եօգ...

—Սէլահէյթինիզ եօ՞գ մը...սերվէթինիզ քէնտինիզին տէյի՞լ մի տիր։ Իս-թէտյինիզ կիսի իսթիմալ իտէ՞մէզմիսինիզ։ Օղլումտան պաշգա մէչրու վարբ-սինիզ վա՞ր մը տրը։

Մարկրիթ ճէվապ վերմէքսիզին պաշընը աստը։

Բասգալ իսէ՝ կէօյա քի մահգա մուհազպէթը բէտէրանէ սարգասըյլա ըսբար իտիյօրմըշ կիպի տէտի քի։—Բօլուն ասատէթը հալի թէհլիքէտէ տիր. պու սա-ատէթի թէէմին իթմէք իչին պիր քէլիմէ քիֆայէթ իտէր իքէն, մուխալէֆէթ-տէ ըսբար իտիյօրսընըզ...նիյէթիմի էյիճէ անլայպիլտի՞ղ մի. մագսէտիմ սիզտէն բարա չէքմէք, սերվէթինիզի էլինիզտէն ալմագ տէյիլ տիր. սիզ հա-յաթատա պուլունտրդընըզ հալտէ, օղլում իչին սիզտէն պիր չէյ իսթէմէյօրում, կիւնիւն պիրինտէ քէնտի գըզընընն սերվէթինէ մուատի Բօլուն տա պիր սերվէ-թէ նաիլ օլաճաղընա գօնթ տը Թէրրիս գանատթ հասրլ իտէճէք օլուր իսէ, գը-զընընն էվլէնմէսինէ մուխալէֆէթ վէ իթիրազ իթմէզ։ Պու թէքլիֆիմ նազապի-ը իճրա պիր թէքլիֆ տէյիլ տիր։ Հաթթա իճրասը բէք գօլայ տրը. անճագ

Բօլ պիր գապահաթտա պուլունմըշ տա պէնիմ խապէրիմ եօգ իսէ, օ պազա-պէնիմ պիլմէտիյիմ պիր խաթասընատան տօլայը չիմտի քէնտիսինէ ճէզա վերիյօր իսէնիզ, մուխթասընընզ. լաքին մէյտանտա պիր սէպէպը մագզուլ եօգ իսէ, մուավէնէթինիզէ միւռաճաաթա ճէսարէթ իտէպիլիրսիզ։

Մարկրիթին կէօզլէրի տօլուպ.—Սէօյլէմէ, Բասգալ, պէնի էզիյէթէ զօմ, եէկէնիմէ պիր մուավէնէթտէ պուլընապիլէճէք օլամմ՝ պուլընմա՞զմըյըմ զանն ի-տիյօրսըն։

—Ի՞մ մանի օլապիլիր։

—Սերվէթիմի իսթիմալէ հագգրմ օլմատըղընը պիր քէբրէ սէօյլէմէ՞տիմ մի։

—Սէօյլէտինիզ ամմա, պէն ինանմայօրում։

—Ինանմայօրսընը ամմա, տօղրուսը պու տրը...սերվէթիմ պէնիմ տէյիլ տիր...

—Եա քիմի՞ն տիր։

Մարկրիթ էլլէրինի եիւգիւնէ գաբայըպ, անճագ իչտիրէպիլէճէք տէրէճէ-տէ եավաշ պիր սէս իլէ։—Գըզըմրն տրը։—տէյու ճէվապ վերտի։

Բասգալ Լանթիէ ֆէվգէլատտէ պիր հայրէթ վէ թէաճճիւպլէ։—Գըզընընը՞ն մը...պէնիմ իլէ էյլէնի՞օրմըսընըզ...սիզտէ գըզ նէ՞ կէզէր։

—Թէաճճիւպ իթմէյէ հագգընը վար։ Ֆիլվագը նիքեահըմտա էվլատ սաիսի օյմատմ. լաքին մատամ քի սագլամագ իսթէտիյիմ պիր սըրրը ազզրմատ ալ-մագ իչին զաաֆը հալիմէն իսթիֆատէ իթմէք իսթիյօրսըն, հագիգաթը հալի թէմամըյլա սէօյլէյիմ տէ պիլմէսին, զաթէն եա պիրազ եր եա պիրազ կէճ պու սըրրա հէր քէս վագրֆի օլաճագ տրը։

Լանթիէ քէմալը խէլէճան իլէ պալտրընը տինլէմէքտէ իսի. բույա կէօրիւ-յօր զանն իթմէքտէ իսի։

Մարկրիթ իսէ՝ էնիչէսինին եիւգիւնէ պիլէ պագմագսըզը սէօզիւնէ տէ-վամ իլէ տէտի քի։—Էվլէնմէզտէն էվվէլ պիր խաթա իլէնմիմ. պու խաթանն պէօյիւ-թիյինի իթիրաֆ իսէրիմ. լաքին օ զէման բէք կէնճ իսիմ. պունատան պաշգա պիր մագէրէթիմ եօգ տրը։ Պու խաթանընդ նէթիճէսի օլարագ պիր գըզ թէվէլլիւտ էյէտի. պու գըզը տօղար տօղմագ էլիմտէն ալտրար...բէտերիմ պու գանատթ գաբմամ քէմ իթտի վէ պէնի հէր հալտէ պիր սերվէթէ մալիք իթ-մէք նիյէթիյլէ, զօր իւէ էվլէնտիրտի...օն տօգուզ պէնէ միթէմատիէն ըզտը-բաղ չէքտիմ, գըզըմրն նէ օյտուղընատան խապէրիմ եօգ իսէ...էօլմէ՛ տիր տէ-յի տուրույօրտրմ...զօճամրն վէֆաթը ագրպինտէ, գըզըմը արամագա պալա-տրմ...թէհարրիյաթրմրն սէմերսինի տէրհալ կէօրտիմ...գըզըմրն հայաթտա օլտուղընա գանատթ հասրլ իթտիմ, սերվէթիմին թէմամրյա գըզըմրն օյտու-ղընը չիմտի անլատրն մը, Բասգալ, պու սերվէթտէն հիշ պիր մըգտար թէֆիրկ իտէմէյէճէյիմի սէն տէ չիմտի թէալիմ իտէքտին եա՞։ (Տէվամ)

սեռիյլէ պիր քիպրէթ չագար, օ անաք տէհշէթլի պիր բաթլայըշա պերապեր չէտիտ պիր ալէվ՝ պիլարէյի արգասը իւզերինէ տէվիլիր, վէ խանէնին պիթիւն ճամլարը բարչա բարչա էյլէր. բէրաբէր, մէֆիուշաթ աթէշ ալարագ նամնաղա պաշլար. պէքճի քէնտինի թօրլայարագ վէ նէբտիվէնէ գօյարագ ավազը օլտուգճա իմ. տա պաղըրըր։

Գիթիւն մահալլէ խալգընը իւրքիթմիշ օլան բաթլայըշ սէսի, վէ պէքճի իլէ գարբսը վէ գըզգարտայշընն եիւրեք բարալայըճը եայկարալարը՝ պիր չագ խալգըն օրա՝ թօրլանմասընը մուճիպ օլարագ, եանկըն կիւճ հալ սէօնտուրիր իսէ տէ, պիչարէ պէքճիտէ նէ պըմըգ վէ նէ գաշ գալմըշ վէ նէ ատ սաշ. տէհշէթլի սուրէթտէ եանմըշ օլտուղընտան, խաթախանէյէ նագլ օլունմըշ տըր։ Գարբսը իլէ գըզգարտայշը տա եարալանմըշտր իսէ տէ, պէքճինին հայարը թէհլիքէտէ իմիշ։

Ու վագտա՝ տիգգաթսրզլարա պիր իպրէթ օլապիլիր։

ՅՕՆՕԿՐԱՖԻԱ ԼԻՍԱՆ ԷՕԳՐԷՆՄԷՐ

Տէրսաատէթ Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Միքաուսըն զէվճէսինին Օսմանլը լիսանընը էօյրէնմէքտէ օլտուղընը խապէր ալտրգ. ֆագաթ նա՝սրլ էօյրէնմէք, էօյլէ պիլտիկիվ կիպի տէյիր։ Պիր Ամէրիգալա լայրգ պիր սուրէթտէ ֆօնօկրաֆիա էօյրէնիյօր իմիշ։ Միւշարէյէհ՝ սաթըն ալմըշ օլտուղը միւքմէլ պիր ֆօնօկրաֆ մաքինասընա հօճասընընն զապթ իթտիրմիշ օլտուղը տերսի տէֆթալա թէքրար իթտիրէրէք, բէք չօգ եճնէզիլերի թահսիլինէտ միւշքիլաթ տիւշիւրէն Օսմանլըճայը բէք գօլայ էօյրէնմէքտէ իմիշ։ Հագիգաթէն լայը թահսին պիր ուսուլ։

Ցէրս պէթիպ մուալիմ չէքիլտիքտէն՝ սօնրա, մուալիմին թագրիրինի հեր իսթէնիլտիկի զէման եօրլըգ օսանմագսըզընն թէքրարամամէ օլան ֆօնօկրաֆին չու խրատէթի՝ զաթէն եվրօբա մէքթէպլէրինին էգզէրիսինտէ նագարը տըգգաֆա պլանարագ իսթիֆատէ իտիլմէքտէ օլտուղը կիպի, չիմաի տաթի իլգ տէֆա օլարագ չէհրիմիզտէ թաթպիդէ գօնուլըշը տըր։ Մէմուլ տըր քի, պու ուսուլ ումումիյէրը տա արթըգ նէ թալէպէնին կիւճ թահսիլ իթմէսինէ վէ նէ ատ մուալիմին չիտտէթ ու հիտէթինէ մէյտան գալը։

ՄԵՇՀՈՒՐ ՔԻՄԻԱԿԷՐ Մ. ՊԻՆՍԷՆԻՆ ՎԷՖԱԹԸ

Կիւնէշին զրյասը վէ կազարրն թահլիլ կիպի քիմէէվի միւհիմմ ջէֆիյաթըյլա կիւնէշ զրյասրընն Ինէն միւրեքքէպ օլտուղընը խապաթա մուվաֆֆագ օլան վէ էլէեվմ Պիւնսէն նամը յլա եատ օլըան պիր էլէթրիգ բիլինին ատ ջեշիթի պուլընան Մ. Պիւնսէնին 88 եաշընտա օլտուղը հալտէ պու ջերրէ վէֆաթ իթտիկի՝ պլընան պիր թէլէկրաֆտան անլայըմըշ տըր։ Մուամիլէյհ եալընըզ թէտգիգաթը ֆէնննյէ վէ քիմէէվիյէ իլէ էյթիրալա մէյտան պուլմագ իլգրէ միւատէթը էօմրինտէ եվէնվմիշ տըր։

Ֆիմէեֆանէսինտէ վագթ կէչիրմէյի հեր չէյտէն իւսթիւն թուտուղընտան, տայմա օրատա պուլընը, վէ սատէճէ էօմրիւնի կէչիրիր իմիշ։

ԵԷՆԻ ՊԻՐ ԻՆՍԱՆ ՃԸՆՍԸ

Դալիֆօրնիա ասարը աթիգա իլ ալրպագը՝ ախիրէն եէնի պիր ինսան ճընսընը պուլմուշար տըր։ թէպիգաթ սըրասընտա զայէթ ուէրին պիր մաղարատա ուգուն պոյու մամեալանմըշ պիր գաստրն ճէստամ պուլընմըշ տըր։ Պու ճէստամն ուգունլըգը 7 այագ 6 բուս, վէ էնի 2½ մէթրօտան իպարէթ տիր։ Իշպու մամեանդն սիյահ սաչլարը վէ օն տէրէճէ մուհաֆագա իտիվիշ կիւզել վէ պէյազ տիշլերի վար տըր։ Ճէսէտ՝ օլտուգճա պահալը պիր գումաշա սարբըմըշ ալտուղը հալտէ, գալարը ալտասընտա պիր չօճուգ ճէսէտամ պուլընմագտա իմիշ։ Այագլար շիմտիքի ինսան այագլարընա հիչ պէնզէմէտիկի կիպի, բարմագլարընընն քեաֆֆէսէտ տէ պիրպիրլէրինէ միւսավի վէ մուատիլ իմիշ։ Չէհրէ իսէ ուզուն պիր չէգլտէ իմիշ։

Այագլար միւրեպպա չէքինտէ, պոյ՝ ուզուն (ֆիլէր կիպի), վէ զիքր օլունան չէքլ վէ էվսաֆտա ինսանլար՝ էսկի զէմանտա Պահրը Մուհիթը Անթլասի (Ադանտեան Ովկիանոս) սահիլէրինտէ պուլընըգլարը՝ թարիխլէրտէ եազըլը տըր։

Ֆէչֆի օլունան իշպու մամեա թարիխճէ մալիմաթը թէէյիտ իթմէքտէ տիր։ Մամեանընն մէվճուտիյէթի՝ մէզքիւր սահիլէրտէ իգամէթ իթմիշ օլան ինսանլարատան շիմտիքի զէմանա տէկին 11.500 սէնէ կէչմիշ իմիշ։

ԱԶԳԱՑԻՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԹՈՐՀՈՒՐԴ

Ուսումն. Թորհուրդ տիւնքի ճումատա կիւնիւ Պէյօղլունտա Արհեատանոց տաիրէսինտէ Դուրգէն Յակոբ էֆէնտին մուվագգաթ Ատանա-պէտուութիւնը թահթընտա ագտը իճթիմա իտէրէք, պէր վեճհը աթի մէսէլէլէրէլ մէշղուլ օլմուշ տըր։

1.— Միսի Տարրական Նախակրթարանլարա գապուլ իմթիհանը զէմանը հիւլու իթմիշ օլմաղլա, մէզքիւր Թորհուրդ՝ զիքր օլունան իմթիհանլարտա հաղբը պուլընմագ, վէ չակիրտանընն՝ իգթիտարլարընա կէօրէ, Նախակրթարանընն իւչ սընըգի տերսլէրինտէքի մուխթէլիֆ շիւպէլէրէ թագսիմ ու թէվզի օլունմալարընա նէզարէթ իթմէք իւզրէ քէնտի միյանընտան աղալար թային իթմիշ տիր։

2.—Տիւնքի Ուսումն. Թորհուրդ՝ Կազմական Կանոնագիր մուճիպինճէ, Տէրսատէթտէքի Թաղ. Թորհուրդլարա պիր Շրջարերական իրսալ իտէրէք, թահթը իտարէէրինտէքի մէքթէպլէրին եէնի սէնէի թէտրիսիյէ պիտաժէսին՝ լիճլիթթագիգ վէթթասիգ պիր ան էվվել թագտիմ իթմէէրինի մումքիլյիսիմ Թաղ. Թորհուրդլարա իխթար իթմէկէ, վէ պու միւնասէպէթլէ մէքթէպլէրինէ գավիտը սըհհիյէնին թաթպիգի խուսուսընտա տա քէնտիլէրինէ թալիմաթ իթտընա գարար վէրմիշ տիր։

3.— Պէյօղլունտա Նարեկեան Մանկապարտէզինէ բաղար վէ եօրթու կիւնլէրի պիր տէր իհտասը խուսուսընտա Համամճեան էֆ. Թարգիշնտան կէչէն իճթիմատա պիր թէքլիգ արզ իտիվիշ օլմաղլա, Ուսումն. Թորհուրդ՝ տիւնքի իճթիմանտա, պու պապտէ էֆէնտիի մումթիլյէհին իլդահաթը չէգիահիյէտինի տախի իսթիմա իտէրէք, իյճապընը պա բարօրթո Բաթրիգ Սրբազան հաղբէթլէրինէ արզ իթմէկէ գարար վէրմիշ տիր։

4.— Մէղքիւր Թորհուրդ՝ Թաշրատան պիր գաչ Ուսումն. Թորհուրդլար Թարգիշնտան քէնտի մէքթէպլէրինին թէչքիլաթը հագդընտա իրսալ օլունան զաղը մուհարրէրաթը նէզարը տիգգաթա արմըշ, վէ իյճապաթը մահալլիյէյէ կէօրէ պէհհրինէ լազըմ կէլէն թալիմաթը վէրմէկէ գարար վէրմիշ տիր։

5.— Ցիւնքի Ուսումն. Թորհուրդ՝ Իւսկիւտար Ս. Խաչ քիլիսէսի մէքթէպէրինին ահվալը իլմիյէսի հագդընտա պիր միւղաքէրէնին իճրասընա լիւզում կէօրէրէք, կէլէճէք իճթիմատա մահալլի թաղ. Թորհուրդընը տավէթ իթմէկէ գարար վէրմիշ տիր։

Մուալիմիք նամզէտլէրինին իմթիհանընա մէմուր գօմիսիօն տախի տիւն Երէյեան Դեր. Տ. Գէորգ Սրբազանն Նախագահութիւնը թահթընտա ագտը իճթիմա իտէրէք, երիմտէն զիյատէ երքէք վէ գըզ նամզէտլէրի իլը ըիյազիյաթտա իմթիհան իթմիշ տիր։

Կէլէճէք իճթիմատէ Ֆրանսըզ վէ ինկիլիզ լիսանլարը իլէ տիքիշ վէ էմտալի իմթիհանլարը իճրա օլունաճագ տըր։

ԲԱՆԱՎԻՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏՈՒՆՔ ԵՒ ՓՈՐՁԻ Գ.

Բանաւիրական բառագրութեան Դ-ՐԻ

(4288 նոմէրօյը Դ-ՐԻ-ԷՖԷՆՏԻՆ գէվամ)

Բուն ազնուագոյն հալուէի փայտն, յիշատակեալն ընդ զմասոյ Եբէոյ Եբէոյն Դ. գլխոյ 14 համարին մէջ, կալամբան է փայտ ծառոյն որ ի Շպրիւնգելէ cynometra agallocha և ի Լուսէյուսայէ aloexylon agallochum անուանեալ է, տարբեր բուսական գերդաստանէ, ի պարկեշտարաց (légumineuses), բնարայս ի Հնդկաճենն, որում վերաբերի անշուշտ նոյն Մովսէսի Աշխարհագրութեան ինչ ինչ օրինակաց մէջ յիշեալ «Երկրորդ» տեսակն, «Ծամբի» (ըստ այլում գրչութեան Ծամբի), զի Ծամբա կամ Ծիամպա (tsiampa) անուն երկիր և թագաւորութիւն էր երբեմն անդ, այն աշխարհն իսկ յորում է այժմ Բինհ-Թուան քաղաք, յարեւելեան կողմն Կամբոջի։ Այս ծամբի տեսակ նոյն ձեռագրաց համեմատ է «մարախանման, ծանր. արժէ լիտրն 4 դահեկան»։ և արդարև ծանրագոյնն է լաւագոյն, ըստ Ջ. Դոնճելլեայ։ Սա իւր Teatro pharmaceutico գրոց ժ էջ յառաջ բերէ Հայր Զիովանին Ֆիլիպպոյի (Դէ Մարբինիս) սա խօսք. «Կալամբա՝ պատուականագոյն հատով, և կալամբուկն (calambuco) ի նմին տեսակէ այլ ըստորին որակաւ, բերք են անառաւագդ և մանաւորապէս այնոցիկ որ կան ի կղզմանս Կոճճինինայ, եւ ուստի անցանեն (յաշխարհ) Թագաւորութեան Ճիամպայի Ciampa)»։ Ոմանք զկալամբա կամ կալամբաս եւ զկալամբակ կամ կալամբուկ (փա. calambac, calambouc) չփոթեն ընդ մի համարելով կամ գոնէ ըստ սրակին խաթր չդնելով. այլ մեք ըստ Հ. Զիովանին Ֆիլիպպոյի և ըստ Ջ. Դոնճելլեայ որոշելով՝ այդ Ճիամպայի կամ Միամպայի ճանապարհաւ եկած որակներէն երկրորդն նոյնացուցանեմք ընդ ծամբի՝(ծամբի՝) ըստ բանի Աշխարհագրութեան օրինակաց ինչ թէ «Երկրորդն կոչի ծամբի»։ Իսկ Սկիպիոյ Հին Թարգմանութեան իր. գլխոյ 20 համարին մէջ յիշեալ ճանչին դարձեալ Ճիամպայի ճանապարհաւ եկած կալամբա կամ կալամբակ համարեմք ըստ մըտաց հայ թարգմանչին, որ այսպէս յեղած է. «Իբրեւ զկիճամն, և որպէս զճանրակ խնկոց եւտու հոտ», դրելով զայդ բառ փոխանակ յունարէնի ասպալանոսին, որ նոր թարգմանութիւնն ունի «զմուռս ընտիրս»։

Դասական փղորայի վերաբերեալ խնդրոց մէջ սէլէնի խնդրոյն պէս մին ի դժուարագունից, մթին և կնճռոտ է Դիոսկորիդեայ ասպալանոսի, Պլինիոսի erysisceptrum, վարդափայտի (վարդահոտ փայտ), կիպարոսի փայտի կամ Սրապիոնի և արաբացի բժշկաց դարշնանի խնդիրն, զի «ասպալաս. դարշիյան» է ըստ մեր հին բժշկական բառից Հաւաքմանց կամ Սկալայից։ Թողումք հին բուսաբանից կարծիքն եւ գամք մեր ժամանակին, ուստի զայն convolvulus scoparius համարած է, տեսակ ինչ բաղեղան կամ նուենէ ասընկոյ, այլ ոմն genista aspalathoides կամ genista acanthoclada, տեսակ ինչ սպարտոնի կամ գինիստայի, եւ Ռոյլ՝ տեսակ ինչ գետնասնձոյ կամ գետնափշաւոյ, myrica sapida, եւ ամէն անգամուն խնդիրն իբր լուծեալ նկատեցաւ գրեթէ, այլ հարկ է այսօր խստովանել ընդ Եր. Լբֆէվռի ի Grande Encyclopédie թէ «մանօթ չէ տունկն որ սայ գփայտ ասպալաթի»։

Կարելի է մատնել թէ գուցէ այդպէս էր նաեւ Սիրաքայ թարգմանչին ժամանակ, եւ թէ գուցէ սոխպեալ էր նա ծանօթ բուսոյ անուն ինչ դնել փոխանակ այնր, այլ որովհետեւ այդ թարգմանութիւն չատ հին է և ընտիր, որովհետեւ «ճանբակ» թարգմանեն ինքնին մեծ կշիռ կարէ ունենալ և որովհետեւ այդ ձայն մատ է ծամբի ձայնին, մարթ է հաւանականաբար զասպալանոս կամ զմի տեսակ ասպալանոսի ճանբակ համարել, այն է ծամբի, կալամբուկ, կամ թերեւս նաև փռանկիացւոց այժմու bois d'aspalath՝ չիկագոյն հալուէի փայտն, զի միւս կողմանէ ոչ այնչափ հաւանական է զծանբակ նոյնացուցանել ոչ ընդ michelia champaca զոր Հ. Ղ. Ալիշան յիշէ ի Հայբասակի, ոչ ընդ սամբանն Արաբաց, տեսակ ինչ յասմկի, jasminum sambac Լինէէի եւ ո՛չ ընդ սպիտակ չուշանն զանբակ կոչեցեալ։ Թէպէտեւ Տ. Նորայր Բիւզանդացի եւս յիւր Բառագիրս «ճանբակ» դնէ հանդէպ Champach որ մագնոլիազգեայ գերդաստանէն ծառ է և ընդ սրում նոյն համարի զSampac, այլ անուշահոտ ծաղկամրգն և ո՛չ իբր ծխանելիք նշանաւոր է champac և հաւանական չէ որ ծանօթ լինէր մեր թարգմանչաց։ Նոյնպէս ոչ իբր ծխանելիք վարին jasminum sambacն և չուշանն։ Արդարեւ Աշխարհագրութեան ծամբին, ըստ որում մարախանման եւ ծանր էր, պարտ էր լիներ քան զլիկագոյն քաղցկ ազնիւ և հաւանականաբար փայտ aloexylon agallochumի. սակայն կարելի է նաև ծանբակ և ասպալանոսի սաեղով իմանալ և զքաղցկ, փայտ aquilaria agallocha ծառոյ, զի և այս գտանի յամախեալ ի կողմանս Ճիամպայի, մանաւանդ ասպալանով իմանալ զվերջինն, ըստ այժմեան վարման bois d'aspalathի առ Փռանկիացիս և ըստ մտածման նոցա որք զայս և զվարդափայտն կամ Դիոսկորիդեայ ասպալաթներէն մին նոյնացուցանեն, —ինչ որ իւր կարգին արդարացուցանէ հայ թարգմանութիւնն,—հակառակ կարծեաց այնոցիկ որք ըստ Պիեարոյ Պենոյի և Մատթիա Լոբելիոյի դեղին սանդալի (ճանդան) տեսակ նկատեն զայն փայտ՝ կոչելով վարդագոյն ասպալանոս, կամ այնոցիկ որ նոյն իսկ կարմիր սանդալն համարին։ Հ. Ղ. Ալիշան եւս ի Հայբասակի զճանբակ նոյն դնէ ընդ դարչինն, այն է ասպալաթոս։ Այսու հանդերձ դարձեալ առեղծուած մնայ խնդիր բուն ասպալաթն որ բուսաբէր ի Հռոդոս և յայլ տեղիս ինչ։

Խորհնացուցն ասնդրասպան է մեր կարծեօք՝ ըստ տեսչեան կամ ըստ հոտոյն սանդալի փայտի նմանութիւն բերող տեսակ ազնուագոյն քան զծամբի հասարակ տեսակն և քան զինդբէ, զի ըստ Ամիրատալվաթայ։ «Ասէ Սինեայ որդին թէ լաւն է յոգի մանդալի (անշուշտ ուղիղն է սանդալի։ որպէս և եդեալ է փոքր ինչ խոնարհագոյն) ասեն, ի Հնդկաց միջն կուգայ, և յեատոյ յոգի հնդին (ցանդ ալ), և այն ի լերուանքն լինի, լաւն լերինն է որ ոջիլ չի անէ ի հալաւն։ Եւ չատ մարդիկ կան որ զսանդալին և զհնդին ի մէկմէկէ չեն ի բաժանել։» (Տես Հ. Ղ. Ալիշանի Հայբոսակ, եր. 351։) Սանդրատարազն է ուրեմն il perfetto Legno Aloè Դոնճելլեայ, «կատարեալ (ազնուագոյն) հալուէի փայտ», որ ըստ նմա պարտի ունել հետեւեալ պայմաններն։ «Գոյնն ընդ սեաւ և ընդ չիկորակ (trà il nero, e subrufo), այն է մթագոյն. այպէս է այն զոր ռամկորէն կոչեն մթին առիւծագոյն (leonato oscuro), փայտին փրթուածին վրայ պէտք է որ թելք հանդերձ երակօք երեւին ընդ մոխրագոյն և ընդ սեաւ, լի պարարտ հիւթովս համն իւր բուրեանիկ կամ հաւասական հանդերձ դառնութեամբ ինչ, և ի ծամելն չդիմանայ ատամանց մէջ այլ չուռով քակուելով տեղի տայ, եւ իւր հոտով հասանէ յուղեղն, կայծակաց վրայ դրուելով մեայ առ ժամանակ մի փրփրաբեր և անուշահոտ հիւթոյ ծորմամբ, ըստ տեսչեանն վարակոտն է լաւագոյն, և ըստ կշռութեան՝ ծանրագոյնն։» Ահա փոքր ինչ սանդալի նման կարմրութիւն ունող այս փայտն է ըստ մեզ սանդրատարազն։ Ջայնին նայելով կարելի էր մատնել թէ սանդրատարազ (sandaraque) խիժի նմանութեան ինչ պատճառաւ այդպէս անուանեալ իցէ արդեօք. բայց չէ հաւանական։ Այս է ապա յոգի սանդալին ալ ծամբին է ըստ մեզ յոգի հնդին։

(Տեղեկ) Խ. ՈՒՂՈՒՐԻԿԵԱՆ

1852ՑԷ ՄՈՒԼՍԷՆ

ՏՕԳԹ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԷ ՕՂԼՈՒ

ԱՄԷՐԻԳԱԼԸ ՏԻԾ ԹԱՊԻՊԼԷՐԻ

Ն՝ 396 ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ 396 Ն՝

(Խանի պիրախանէլինին խսրի գարբընտա, Զըգոլոգճեանլարը Ռա գարբընտա)

Էն չէսիտ ազբըսը օլան տիշէրի միւքէմմէլ ալէթթ վասրթասըյլա դէր պէնգա տօպատրըրար. ազբը էլ էլէնէլէրին ազբըշա էրէ դէմիրէրէ՝ շարթ տըր։

Նէվիճատա պիր ուսուլ իլէ տայանըգլը, զարճի վէ թապիի տիշին թրպագրսը էյրէթի տիշէր եատարար, վէ նաշ էրէրէ էնէլանին գէլէմին, նէ՝ ա՝ էնիմ՝ էլինի՝ էլ՝ ուրուսու լտրգրոս իրմ՝ էլ՝ էլ՝ թէքմին խաէրէր։

Ադրդ խասթալրգալարը թէքմարյա թէտավի օլունըր, վէ ուլուշարբընը իլաճլար վէ միւքէմմէլ քէրբէթինէրը վասրթասըյա ազբըսրգճա տիշ չրգասրլրը։

Զիլ.—Ամիրիգա ատէթի մուճիպինճէ, գրշ մէվմիմնատ բաղար կիւնլէրի տէ (եօյլինի գասրը), վէ հեր կիւն (նաբը էնիկեր գասրը) Պէյօղլունտաքի մահալը մախուուտտա խասթա գապուլ օլուրը։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆ Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց կրօնական, բարոյական և գիտական կրթութիւն մը տալ, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին եւ այլն. օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանս Վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է, որոնք անընդհատ հսկողութեամբ կը ջանան Վարժարանը միշտ ի կատարեալ բարեկարգութեան պահել։ Ուսուցչական մարմինը [corps enseignant] կը բաղկանայ Մխիթարեան վանականներէ։ այս վերջիններն անցեալ շրջանին մէջ՝ 10 էին թուով։

Ուսանց ծրագիրն է՝ արդի երիտասարդաց դպրոցներու [ecole secondaire moderne] յատուկ յառաջադիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական բարձրագոյն դպրոցի [Realschule] յառաջադիրին բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրին պահանջին։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան չատ դիւրութեամբ՝ և — առանց քննութիւն, նաբրոպայի որ եւ է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսումնքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Նանսի և Գաղղիայի ուրիշ քանի մը քաղաքներու մէջ)։ և կամ կրնան վաճառականութեան ճեռնամուխ ըլլալ։— Լեզուներու համար ունի վարժարանս նոր մէթոդ մը, որուն վրայ խօսած ենք արդէն, վարժարանի անցեալ շրջանին՝ «տարեկան տեղեկագրին» մէջ, որ տպուած է և կը տրուի խնդրողներու։

Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառալից պարտէզի մը մէջ. ունի իւր յատուկ բժիշկն և իւր դեղարանը։ 1899–1900 դպրոցական տարին պիտի սկսի սեպտ. 1/13ին՝ չորեքշաբթի օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչեւ երկուշաբթի՝ սեպտեմբեր ամսոյ 6ը. և այս վերջին օրը ժամը 8ին (ըստ Եւր.) կանոնաւորապէս պիտի սկսին դասերը։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ Վարժարանի Վարչութենէն՝ Վարժարանիս ծրագիրը, և կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. Գաբրիէլ Վ. Մինասեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
30—Լ

ՊԱՑՊԼ-ՀԱՌՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հոգեբանութիւն, երես 707

Այս գիրքը, ձեռնհաս հեղինակի գործ և բազմամեայ ուսումնասիրութեան արդիւնք, մամլոյ տակ էր երկար ժամանակէ իվեր։ Հիմա աւարտած է և հրապարակ հանուած ի գին 30 դահեկանի։ Իմաստասիրական գրուած մը չէ լոկ, այլ միանգամայն պատմութիւն մը իմաստասիրական դրութիւններու։ Նոյնչափ կատարեալ և հմտալից ուրիշ երկասիրութիւն մը չկայ Հայերէն լեզուով։ Կը յանձնարարենք բոլոր Հայ ուսանողներուն և դպրոցներուն։

Կը ծախուի Պայպլ Հաուսի գրատունը Ֆինճանճըլար Եօղուշ։

ՎԻԼԱՅԱԹԸ ՇԱՀԱՆՇԱՀ ՄՈՒԴԻՄ ԹԻՒՃԱՌ ՎԷ ՍԱՐՐԱՖԱՆ ՎԷ ՏԱՎԱ ՎԷՖԻԼԼԷՐԻ ՎԷ ՍԱԻՐ ԱՍՂԱՂԸ ՄԷՍԱԼԻՀԷ ՖԷՎԳԷԼԱՏԷ ԳՕՂԱՃԸԼԸ

Սթամպօլամ վէ վիլայաթը Շահանշահ վէ էվրօբանա մէվատտը ատլիյէ վէ սարրաֆիյէ վէ թիւճարիյէ վէ նիհայէթ հեր տիւրլու խուսուսաթա տաիր իշլերի օլուպ տա. օ իշլերին նէբէլէրտէ գալմըշ վէ նէթիյճէսի նէ օլմուշ իտուկի հագդընտա մալիմաթը միւքէմմէլէ վէ սահիհէ ալմագ իսթէյէն զէվաթ՝ Գալաթատա Իզզէթ Բաշա խանընտա 5 նումէրօյ Անտոն Ալիք էֆէնին խտարէխանէսինէ օթուզ զրուշըգ բօսթա բուլը կէօնտէրտիքլէրի հալտէ, սիւվալլէրինին ճէվապլարընը տէրհալ ալրրլար։ Թէլէկրաֆլա ճէվապ թալէպ իտէնլէրին՝ թէլէկրաֆի իւճբէթինի այբընա կէօնտէրմէլէրի խնամ իտէր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ
ԵՎՐՈՊԱ ՊՈՐՍԱՄԸ

Լսնտրա 18 օգոստ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիբ.	106—25
Օսմ. էսհամը աչըլտը	22—87
» » դարանտը	22—87
» » » Ռ	46—25
» » » Գ	26—60
Օթօման 1871	104—50
Օսմանլը Գանգասը	12—75
Մրսըր տսյ. մութթահրաէ	106—12
Գուլկար խրթիգրաձը	90—
Գոմպիս Բարիզ 3 այ վաուէ	25—46

Բարիզ 18 օգոստ.

Ֆրանս. էսհ. 3% ֆր.	100—07
» » 4½%	—
Եէնի Օսմ. էսհամը աչրլար	23—32
» » » գարանտը	23—32
Մ'իսպանիէ	
Սէբի Բ.	47—60
» Գ.	26—80
Բանքէի լրմէնտրֆէրի	125—
Օսմանլը Բէժիսի էսհամը	309—
» Գանգասը	571—
Գրէսի Լիոնէ	956—
Սիւվէյիչ ագսիսնը	—
Իթալիա էսհամը	92—55
Բաբիոռիթէ Թիւրք	496—50
Օսմանիյէ	426—25
Տուան Օթօման	504—
Բարիզ Գանգասը	—
Սքանեօլ	60—52
Թրանսվաալ	46—75
Գոմպիս 3 այ վաուէ	25—25

Վիէննա 18 օգոստ.

Լսնտրա իւզէրինէ գամպիս	120—75
Բանքէի լրմէնտրֆէրի ֆի.	61—30
Օսմանլը Բէժի ագսիսնը	140—

Գէրլին 18 օգոստ.

Բանքէի լրմէնտրֆ. (մարկ)	126—
Լսնտրա իւզէրինէ գամպիս	20—27
Բարիզ » »	80—80

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՄԸ

Էահ. Ուսմ. ռաֆի ռաչ. գաբ.	25—16
» » » էն Եիւքսէք	25—16½
» » » էն ալտը	25—15
Գաբ. ռասգահ ռէյլրաը	25—15½
Թահվիլաթը Օսմանիյէ	91—
» Բ.	46—25
» Գ.	28—30
Բանքէի լրմէն. ռաչ. գաբ.	123—62
» » էն Եիւքսէք	123—87
» » էն ալտը	123—62
» » աչրլաը	123—62
Ռաչէ ֆոնդի	—
Բէյօր զար.	—
Հէվալեսիզ »	—

ՊԱՆԳԻ ԱԳՍԻՈՆԼԱՐԸ

Բէյթ ռաֆոնդ Ֆրգ.	309
Սիկաբէթ Ա. Օս. Լի.	—94
» Բ.	—56
Թրամվայ	6—45
Ֆուսխանա	2—40
Օսպիտալսիոն Թրանզիտ	491—
Անիքանա	4—20
Գրէսի Ֆէնէրալ	2—30
Սոսիէթէ Օթօման	3—12
Լօրիօտ	87—
Գանգ Նասիոնալ ալ Դրէս	406—
Թրանսվաալ	46—
Բանքէ դէ Թահվիլաթը	480—
Պին Գոնս. իշխան 8 կէնտ իսթիլ	—
» » » 1 » »	—

ԱԳՔԵԼԷՐԻՆ ՖԻԹԱՐԸ

Օսմ. լիրասը 100 գրուշ	գրուշ
Գէյզ մէհէմմէտ Ֆարս	107—39
Մէթալիք	099—
Ինկիլիզ լիրասը	110—
Ֆրանսզ ալթընը	87—09
Բոլ	90—20
Գրեկոզ գայմէսի	51—05
Գարոզոն գայմէսի	8—60
ԳՆԱՄԻՐ	
Լսնտրա	109—05
Բարիզ 3 այ վաուէլի	23—08
Ֆրանֆորտ Մ.	10—97

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՇԲՄԷՆՏՊՖԷՐԻ

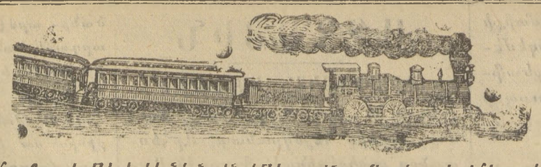

ԱԶԻՄԷԹ — Իշպու 1899 սէնէսի Ապրիլին 10ենը ճուտաա էրթէսի կիւնիւնանէն իթիպարէն ամէսուիւտ խուէնէք իլտիւմէ գաթարլարըն վագթ ու հարէքէթլէրի։ — ԱՎՏԷԹ

ԹՐԷՆ ՆՕՄ.	4	34	6	8	10	12	14	16	36	18	20	22
ՍԹԱՍԻՕՆ	Եօլչք	Էշէտա վէ Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Էշէտա վէ Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք
ՔԷՕԹԻԻՏԷՆ	Պկ. 10 40	Պկ. 11	Պ. 1 10	Պ. 2 15	Պ. 3 25	Պ. 4 10	Պ. 5 05	Գ. 6 35	Գ. 7 35	9 25	Ա. 10 30	Ա. 11 35
Հայտար Բայա Միւվ.	11 05	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7	8	9 50	10 55	12
» » Հար.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 01	4 45	5 40	7 11	8 17	9 57	11 05	12 08
Գէյզէլ Թօբբաղ	11 19	— —	1 52	2 55	4 08	4 52	5 47	7 18	8 26	10 04	11 12	12 15
Ֆէն. քէօշէսի	11 24	— —	1 56	3 01	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 08	11 16	12 19
Կէօզ Թէբէ	11 29	— —	2 01	3 06	4 17	5 01	5 56	7 27	8 35	10 14	11 21	12 24
Էրէն քէպ	11 36	12 02	2 05	3 09	4 23	5 04	6 01	7 33	8 41	10 14	11 28	12 29
Պօսթ ռանճ.	11 45	12 12	2 13		4 31		6 10	7 42	8 50	10 21	11 38	12 38
Մալթէպէ	11 56	12 25	2 25		4 41		6 20	7 52	9 04	10 31	11 48	12 48
Գարթալ	12 07	12 42	2 36		4 52		6 31	8 03	9 20	10 42	12	12 59
Ռէնոպէ Միւվ.	12 15	12 52	2 44		5		6 39	8 11	9 30	10 50	12 08	1 07
» Հար.		1							9 38			
Թուզլա		1 26							10 05			
Կէյպիզէ		1 49							10 34			
Տիլ Իսկէլէսի		2 13							11			
Թավշանճըլ		2 24							11 13			
Հէրէքէ		2 48							11 34			
Եարիմճա		3 04							12			
Թիւթ. Զիֆթլիք		3 18							12 17			
Ցէրինճէ		3 29							12 30			
Իզմիրէ Միւվ.		3 43							12 48			
» Հար.		4 05										
Գեօյիւք Ցէրվէնա		4 42										
Սապանճա		5 14										
Ասա Բազար		5 41										
Կէյվէ		6 28										
Ա.Գ Հիսար		6 51										
Մէքէճէ		7 29										
Լէֆքէ		7 59										
Վէզիր-խան		8 37										
Զիլէճիք Միւվ.		9 20										
» Հար.		9 35										
Գարաքեօյ		10 45										
Պօզճիւք		11 29										
Ին Իսնիւ		12 22										
Զուգուր Հիսար		12 51										
Իսմիչէհիր Միւվ.		1 35										
»		Ա.Գ.Հ.										

ԹՐԷՆ ՆՕՄ.	1	3	5	31	7	9	11	18	15	17	33	19
ՍԹԱՍԻՕՆ	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Էշէտա վէ Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Եօլչք	Էշէտա վէ Եօլչք	Եօլչք
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ Հար.											Պկ. 9 45	
Զուգուր Հիսար											10 24	
Ին Իսնիւ											10 57	
Գօզճիւք											11 34	
Դարաքէյ											12 10	
Զիլէճիք Միւվ.											1	
» Հար.											1 14	
Վէզիր-խան											1 51	
Լէֆքէ											2 29	
Մէքէճէ											3 03	
Ա.Գ-Հիսար											3 32	
Կէյվէ											3 58	
Ասա Բազար											4 54	
Սապանճա											5 12	
Գեշիւք Ցէրվէնա											5 42	
Իզմիր Միւվ.				Պկ.							6 18	
» Հար.				10 45							6 40	
Ցէրինճէ				11 03							6 56	
Թիւթ. Զիֆթլիք				11 11							7 05	
Եարիմճա				11 32							7 20	
Հէրէքէ				12 05							7 47	
Թավշանճըլ				12 17							7 59	
Տիլ Իսկէլէսի				12 29							8 09	
Կէյպիզէ				1 04							8 42	
Թուզլա				1 24							9 02	
Ռէնոպէ Միւվ.				1 50		Պկ.					9 24	
» Հար.	Պկ. 10 35	Պկ. 11 37	Պ. 12 33	1 58		3 45		Պկ. 5 38	Ա.Գ. 7 12	Ա.Գ. 8 44	9 34	Ա.Գ. 11 08
Գարթալ	10 44	11 46	12 44	2 10		3 54		5 47	7 21	8 53	9 47	11 17
Մալթէպէ	10 56	11 58	12 55	2 27		4 05		5 58	7 32	9 06	10 05	11 28
Զօսթանճէ	11 05	12 10	1 06	2 41	Պկ.	4 15	Պկ.	6 09	7 43	9 16	10 20	11 39
Էրէն քէպ	11 13	12 18	1 18	2 52	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 32	11 47
Կէօզ Թէբէ	11 17	12 22	1 22	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	—	11 51
Ֆէնէր քէօշէսի	11 23	12 27	1 27	3 02	3 36	4 34	5 23	6 28	8 01	9 35	10 41	11 56
Գէզէլ Թօբբաղ	11 27	12 31	1 31	3 06	3 40	4 38	5 27	6 32	8 05	9 39	—	12
Հայտար Բայա Միւվ.	11 33	12 37	1 37	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 45	10 50	12 06
» Հար.	11 40	12 45	1 45	3 25	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	9 55	11 05	12 12
Քէօբրիլի Վաքար Միւվ.	12 05	1 10	2 10	3 50	4 20	5 15	6 05	7 10	8 45	10 20	11 30	12 37
»											Ա.Գ.	

ԷՀԱՍ. ԹԱՎԻԼԱԹ ՎԷ ՀԻՍՍԷ ՍԷՆԷՏԱԹԸ

ՍԷՆԷՎԻ 100ԱԷ 5 վէ զիյատէ հասբլաթ վերիր.

1899 փեար.ըն 15ենէի կիւնիւ Փիյաթը

ԴԱԼԱԹԱՅԻ ԹԱԼԻԼ ԲԱՆԿ ԹԱՆԸՆՏԱ ՍԱՐՐԱՖ Ա. ՖԱՐԱՆԸՆ ԵԱՆԸՆՏԱ

	Ֆէյրտ	Թէդրիւ-1898ական	100ական
Օսմանլը 1888	Լ. 99 40	Լ. 5	5 02
Ադրանթ. 1891	» 94 25	» 6	6 36
Գուլկար 1892	» 91	» 6	6 60
Սբան. 100ական 4	» 98 75	» 5	5 08
Մէքսիկա 1893	» 61	» 4	6 55
Շըմէնտըֆէր Բանքի լրմը			
Սէլ.-Պանթր	Ֆ. 300	Ֆ. 15	5
Անատօլու 2ական	» 505	» 25	— —
Իզմիր-Այտին	Լ. 87	Լ. 5	5 75
Գասպ. (Եէնի)	Ֆ. 380	Ֆ. 20	5 25
Տէր. Բիթիրմ	» 481	» 25	5 20
Հիս. Ռինկրիբ.			
Անատ. շրմէնտ.	Լ. 9 30	12 Շիլ.	6 45
Բիս Թինթ.	» 46 1/2	40 »	
Տէ Պէրս	» 28 1/4	40 »	7 08
Պանանդա	» 43/4	20 »	21 05
Սիթի Սիդդոն	» 61/4	12 »	9 60
Կոմպ Ռիֆ	» 173/4	48 »	13 52
Տէբէլյա	» 251/4	60 »	11 88
Կանտզ. Լ.Բ.	» 83/8	29/6 »	17 60
» Տիր	» 11	15 »	6 80
Կէնոպէկի	» 37/8	8 »	10 32
Հէնրի Նուրս	» 088/8	25 »	14 08
Հէրէքոթ	» 73/8	20 »	13 55
Մէյսէր Զրիթն.	» 68/4	12 »	8 88
Բոպիսոն	» 105/8	18 »	8 48
Վիլյամ Մ. Բ	» 10	12 »	6
Վէմմեր	» 14	30 »	10 70

Ուշադիր վաճէբարանա ալիսուն մասենդիրի հասրլաթէնա, սակէր մասէնին տեվամ իթմակի մուտեթէմէ, թահվիլաթըն ամօրթի խանիմանի նազարը տիզգաթա ալնմալը տրը։

Տահա գիյատէ թահթիպի ամագ խութեյնէր՝ Մ. Ա. Ֆարրայա միւրաճաաթ իթմէկի սիրկեր։

ԻԼԱՆԱԹ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի խասսայի Շահանէճէ միւպայիա օլունճաագ միթէնէվ իւլ ճինս տագիգ իլէ սալամուրլըգ եաբրաղըն վէ տարը իլէ քէնէվիրին միւնգասասրնա պաչանրլարընտան, վէ տագիգին գարարը գաթիսի ազսօսօրն 12ենի բէնճէնպիհ կիւնիւ վէրիլէճէկինտէն, իթայա թալիպ օլանլարը՝ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եախսատ միթէպէր քէֆֆալէթնամէյի միւսթահրպէն եէվմը մէզքիւրտ սաաթ 9ա գասար Խազինէի ճէլիլէի միչարէլէյհայա կէլմէլէրի։

4 աղօսթ. 315 — 3—2

Շահզատէ գաշընտա Տիրէքլէր արասընտա քեսին միճէքտատէն թամիր օլունան 46 նումէրօրը տիւքքան քիրայա վէրիլէճէկիտէն, խանիմարընա թալիպ օլանլարը թարիխը իլանան իթիպարէն մահը հալը Ռումինին 16ընճը բազար էրթէսի կիւնինէ տէկին բէյ ագճէլէրինի միւսթահրպէն Խազինէի էվգաֆը Հիմայուն մուհասէպէի Ումումիյէ խաբէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

* * *

Օրթաքեօյտէ Տիվան եօլը ճատտէսինտէ Սալախանէ ազաղընտա քեսին 82 գրբա արասընդն չէհրիսի 10ար զ.ա թալիպի էօհսէսինտէ օլտուրընտան, զամմ իլէ խիթիֆաընա թալիպ օլանլարը թարիխը իլանան իթիպարէն չէհրը ազսօ.ն 12ենի բէնճէնպիհ կիւնինէ տէկին բէյ ագճէլէրինի ախզ խտէրէք, Խազինէի էվգաֆը Հիմայուն Մուհասէպէի Ումումիյէ խաբէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

3 աղօս. 315 — 3—3

Խազինէի ճէլիլէ վէ վիլայաթը Շահանէճէ 316 սէնէսի իչինն լիւզումի օլուզ սէնէի հազբէք զարփրնտա թազբյա մահալլէրինէ իրսալի խաղըմ կէլէն էվրազ վէ տէֆթէրը մալիմէնին քեսդուրարը վէ թապիյէսի վէ տէֆթէրտէն թէճիլիսիյէսի պու քէրբէ եէնիսէն մէվզը միւնգասասյա գոնրմըշ տրը։ Էվրազ վէ տէֆթէրը մէրգու�մէսէն թանխրէ ախտ օլան էվրազ պիր գըսմ, վէ աչար վէ ադնամ իլէ թէնսիգը գուլուտ մուամէլաթընա ախտ օլանլար տիկէր պիր գըսմ օլմագ իւզրէ թէֆթիրիգ օլընսաագ, հէր իքի գըսմըն քեսդուրարը իչինն այրը, վէ թապիյէ վէ թէճիլիսիյէսի իչինն տրը բէյ գապուլ օլունճաղը կիպի, քեսդուրարը ճիւմլէսինէ վէ թապիյէ վէ թէճիլիսիյէնին մէճմուրնա թալիպ զուհուր խտէր իսէ անրն տախի բէյի գապուլ օլունարագ խիթամը միւնգասասյա մէնֆաաթը ճիւզիյէյէ մուվաֆֆրգ կէօրիւլէճէք սուրէթ թէրճիհ օլունճաագ տրը։ Միւնգասասրնն ումումը իչինն եարընրգ 400 լիրա թէէմինաթ ագճէսի թային օլրնմրշ տրը։ Պիր գըսմ միւնգասասյա կիսիչէճէք (օլանարտան՝ օ հիսապա կէօրէ թէէմինաթ ագչէսի ախզ օլունճաագ տրը։ Նագա եէրինէ տեվլէթ էսկամը վէ եախսատ ուսուլի տարիբսինէ միւթէպէր քէֆֆալէթ տախի գապուլ խուլճէճէք տիր։ Ազսօթսօրն 16ենը բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 10½ա իհալէի գաթիյէնին իճրասը մուգաբրէր սիր։ Թալիպ օլանլարը՝ չէրիթը միւնգասասրնն թափսիլաթընը անլամագ, վէ լազըմ կէլէն թէէմինաթ ագչէսինի վէրիպ միւնգասասա պուլունմագ իւզրէ խիթամը միւստէթը միւնգասասան էվվէլ մէճլիսը Մալիյէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլտն օլունը։

4 աղօսթ. 315 — 3—2

ԱԼԱՈՒՆՏ—ԲԼՕԹԱՀԵՍ. ԽԱԹԹԸ

Էշէս վէ եօլճու գարարը Նո. 324

	ասաֆ	գրբ.
Ալաունտան հարէք.	1	05 սպկ.
Բէօթահեայա միւվ.	1	25 »

Էշէս վէ եօլճու գարարը Նո. 326

	ասաֆ	գրբ.
Ալաունտան հարէք.	11	20 ագչ.
Բէօթահեայա միւվ.	11	40 »

Էշէս վէ եօլճու գարարը Նո. 323

	ասաֆ	գրբ.
Բէօթահեասան հարէք.	12	10 սպկ.
Ալաունտա միւվ.	12	30 »

Էշէս վէ եօլճու գարարը Նո. 325

	ասաֆ	գրբ.
Բէօթահեասան հարէք.	10	20 ագչ.
Ալաունտա միւվ.	10	40 »

ՇԱՐԳ — ՇԸՄԷՆՏՊԻԼԷՐԻ

ՏԷՐՄԱՆՏԷԹ ԻԼԷ — ՇԸՄԷՆՏՊԻԼԷՐԻ ԳԻՇԵՐԻՔ ԶԷՔՄԷՃԷ

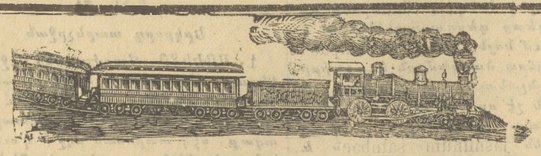

1899 ալաֆը. Մայիս 1ենէն եթիպարէն եէնի իլանա տէկին եօլ Թարիֆասը.

ՍԹԱՄՊՈԼՏԱՆ ԳԻՒԶԻԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷՅԻՆ

ՆՈՒՄԷՐՕ	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56
ՍԹԱՍԻՕՆ	Սպասհան էշլէնէ գասար								Վագթը Հարէքէթի								Էշլէնէն ագչամա գասար									
Սթամպոլ	6 12	6 45	7 17	7 49	8 21	8 55	9 20	9 54	10 19	10 46	12 09	1 04	1 31	1 58	2 26	2 53	3 27	4 20	4 50	5 20	5 46	6 12	6 47	7 10	7 43	8 40
Գալաթա-Գալաթա	6 26	6 55	7 32	7 59	8 37	9 04	9 35	10 04	10 29	10 55	12 19	1 14	1 41	2 08	2 36	3 03	3 36	4 30	5	5 30	5 56	6 22	6 67	7 20	7 53	8 50
Եէնի-Գալաթա	6 30	6 59		8 03	8 41	9 08	9 39	10 08	10 33	10 59	12 23	1 18	1 45	2 12	2 40	3 07	3 40	4 34	5 04		6	6 26		7 24	7 57	8 54
Սամաթիա	6 36	7 05		8 09	8 47	9 13	9 45	10 13	10 38	11 04	12 28	1 23	1 50	2 17	2 45	3 12	3 45	4 39	5 09		6 05	6 31		7 29	8 02	8 59
Եէնի-Գուլէ	6 41	7 08	7 50	8 22	8 52	9 20	9 50	10 16	10 43	11 09	12 33	1 28	1 53	2 22	2 48	3 17	3 49	4 44	5 14		6 10	6 36		7 34	8 07	9 04
Մաչրիէօյ	6 56		8 12	8 37	9 08	9 30	10 02		10 58	11 26	12 43	1 40		2 34		3 27	4 01	4 57	5 29	5 48	6 25	6 46	7 15	7 49	8 49	9 16
Ա.-Ամէլիֆանօս	7 06		8 30	8 47	9 18		10 10		11 08	11 38		1 52		2 44			4 03		5 41	5 58	6 35		7 25	8 01	8 29	9 26
Գիւլիւք-Զէքմէճէ			8 40				10 21			11 16		2					4 20		5 49		6 43			8 09		

ԳԻՒԶԻԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷՅԻՆ ՍԹԱՄՊՈԼ

ՆՈՒՄԷՐՕ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	53	55	61	57	59
ՍԹԱՍԻՕՆ	Սպասհան եօլէնէ գասար								Վագթը Հարէքէթի								Էշլէնէն ագչամա գասար										
Գիւլիւք-Զէքմէճէ			7 05								10 34			12 24			2 13				4 33			6 27	6 47		7 47
Ա.-Ամէլիֆանօս	6 15	6 46	7 16	7 59		8 24	8 58		9 24		10 44		11 37	12 35			2 24				4 48		6 11	6 38	7 03		8 05
Մաչրիէօյ	6 27	6 58	7 28	8 11		8 36	9 10		9 36	10 29	10 56		11 50	12 47	1 41		2 36		3 34	4 27	5	5 53	6 23	6 50	7 19	7 53	8 17
Եէնի-Գուլէ	6 39	7 13	7 43		8 24	8 50		9 23	9 48	10 41	11 07	11 40	12 04	12 59	1 53	2 21	2 48	3 22	3 48	4 42	5 15	6 08	6 40	7 05	7 42	8 06	8 31
Սամաթիա	6 43	7 17	7 47		8 28	8 53		9 27	9 52	10 44	11 10	11 44	12 07	1 02	1 56	2 21	2 51	3 25	3 51	4 46	5 18	6 11	6 44	7 08		8 10	8 35
Եէնի-Գալաթա	6 48	7 22	7 52		8 33	8 58		9 32	9 57	10 49	11 15	11 49	12 12	1 07	2 01	2 29	2 56	3 30	3 56	4 51	5 23	6 16	6 49	7 13		8 15	8 40
Գալաթա-Գալաթա	6 53	7 27	7 57	8 29	8 38	9 03	9 28	9 37	10 02	10 54	11 20	11 54	12 17	1 12	2 06	2 34	3 01	3 35	4 05	4 58	5 28	6 20	6 55	7 18	7 58	8 21	8 48
Սթամպոլ	7 01	7 35	8 05	8 37	8 46	9 11	9 36	9 45	10 10	11 02	11 28	12 02	12 25	1 20	2 14	2 42	3 09	3 43	4 13	5 06	5 36	6 28	7 03	7 26	8 07	8 32	8 56

ՏԷՐՄԱՆՏԷԹՏԷՆ ՀԱՐԷՔԷԹ ԻՏԷՆ ԳԱԹԱՐԼԱՐ (ՃՈ-ՀՈՍ ՎԷ ԲԱՂԼԸ ԿԻ-ՆԻԼԷՐԷ)

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՐԸ	62	18	24	28	32	38	42	44
ՍԹԱՍԻՕՆ	Վագթը հարէքէթլէրի							
Այսթէֆանօս	8 30	10 12	11 38	1 52	2 46	4 13	5 41	6 36
Ֆլորիա	8 40		11 47	2 01	2 55	4 22	5 50	6 45
Քիւչ. Զէքմէճէ	8 42	10 24	11 49	2 03	2 57	4 24	5 52	6 47

ՏԷՐՄԱՆՏԷԹԻ ԱԶԻՄԷԹ ԻՏԷՆ ԳԱԹԱՐԼԱՐ

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՐԸ	45	49	55	59
ՍԹԱՍԻՕՆ	Վագթը հարէքէթլէրի			
Քիւչ. Զէքմէճէ	3 11	4 33	6 22	7 47
Ֆլորիա		4 38		7 53
Այսթէֆանօս	3 20	4 46	6 36	8 10

ԻՏԱԼԻԻ — ՄԱԽՈՒՍԻ

Իշպու 1899 Օգոստ.ըն 1ենէի կիւնիւնանէն իթիպարէն

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ
Ասուլբրան տեսքէրլէր

ՈՐ. Տէ.

12 Պ. Ասա, Հէյդելի, Գուրկազ, Գէնալը. (1)
12 30 Հէյդելի, Պ. Ասա, Մալթէպէ, Զօսթանճը, Ճասրը Զօսթանճը, Գալամճէ, Մոսա (1
1 Ռէնոպէ, Գարթալ, Պ. Ասա, Հէյդելի, (Պ. Ասասան սասթ 1.45ական). (1)
1 30 Եալօվա, Պ. Ասա, Հէյդելի, Գասաքեօյ. (Պ. Ասասան սասթ 4ական)
1 35 Հէյդելի, Գուրկազ, (իշտու սէֆէր եալընեզ բազար էրթէսի կիւնէրի իճրա օլունճաագ տրը).
3 Պ. Ասա, Հէյդելի, Գուրկազ, Գէնալը. (1
8 Ռէնոպէ, Գարթալ, Պ. Ասա, Հէյդելի, Գուրկազ, Գէնալը. (Պ. Ասասան սասթ 8.45ական).
10 40 Պ. Ասա, Հէյդելի, Գասաքեօյ.

Ռէնոպէյէ Ասուլբրան տանդիրլի

1 15 Հէյդելի, Պ. Ասա. (1) (3)
2 15 Գասաքեօյ, Գէնալը, Գուրկազ, Հէյդելի, Պ. Ասա, Գարթալ, Ռէնոպէ. (1) (3)
6 30 Գասաքեօյ, Հէյդելի, Պ Ասա, Եալընա. (3)
8 45 Գէնալը, Գուրկազ, Հէյդելի, Պ. Ասա. (3)
10 Հէյդելի, Պ. Ասա, Գարթալ, Ռէնոպէ.
10 40 Մոսա, Գալամճէ, Ճասրը Զօսթանճը, Զօսթանճը, Մալթէպէ, Պ. Ասա, Հէյդելի.
11 Գէնալը, Գուրկազ, Հէյդելի, Պ. Ասա. (4

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ
Ասուլբրան տեսքէրլէր

11 15 Պ. Ասա, Հէյդելի. (1)
11 45 Ռէնոպէ, Գարթալ, Պ. Ասա, Հէյդելի, Գուրկազ, Գէնալը. (Պ. Ասասան սասթ 2.30ական). (1)
1 30 Հէյդելի, Պ. Ասա, Մալթէպէ, Զօսթանճը, Ճասրը Զօսթանճը, Գալամճէ, Մոսա. (1)
8 30 Պ. Ասա, Հէյդելի, Գուրկազ, Գէնալը.
9 45 Ռէնոպէ, Գարթալ, Պ. Ասա, Հէյդելի, Գուրկազ, Գէնալը, Գասաքեօյ. (Պ. Ասասան 10.30ական).
10 30 Հէյդելի, Պ. Ասա, Մալթէպէ, Զօսթանճը, Ճասրը Զօսթանճը, Գալամճէ, Մոսա.

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ
Քէօբրիլիսրան Ասուլբրան

1 30 Գասաքեօյ, Գէնալը, Գուրկազ, Հէյդելի, Պ Ասա, Գարթալ, Ռէնոպէ. (1(4
2 Մոսա, Գալամճէ, Ճասրը Զօսթանճը, Զօսթանճը, Մալթէպէ, Պ. Ասա, Հէյդելի. (1) (4)
2 30 Գէնալը, Գուրկազ, Հէյդելի, Պ Ասա. (1(4
10 15 Գէնալը, Գուրկազ, Հէյդելի, Պ. Ասա, Գարթալ, Ռէնոպէ. (4)
10 40 Մոսա, Գալամճէ, Ճասրը Զօսթանճը, Զօսթանճը, Մալթէպէ, Պ. Ասա, Հէյդելի. (4)

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ
Բալար կիւնլէրինէ հասրա Ասուլ վէ Ասուլբ ճանդիրլիրինէ տեսքէրլէր

12 30 Հէյդելի, Պ. Ասա, Մալթ